

ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΝΑΤΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΠΟΙΗΣΗΣ

ΤΟ ΜΟΝΤΕΡΝΟ ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ

ΑΝΘΟΛΟΓΗΣΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΕΝΑΤΟΥ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ ΠΟΙΗΣΗΣ

ΠΑΤΡΑ, ΙΟΥΛΙΟΣ 2009

Η Ανθολογία αυτή ετοιμάστηκε για να αναγνωσθεί, σε ένα μεγάλο μέρος της, στα ενδιάμεσα των εισηγήσεων, ανακοινώσεων και συζητήσεων και να λειτουργήσει υποστηρικτικά στις εργασίες του Εικοστού Ένατου Συμποσίου Ποίησης.

Η Ανθολόγηση των ποιημάτων ακολουθεί τη σειρά των εισηγήσεων και ανακοινώσεων. Η Ανθολόγηση των μελών της Οργανωτικής Επιτροπής που δεν έχουν εισήγηση και είναι γενικότερου χαρακτήρα τοποθετείται στο τέλος.

Επιμέλεια: Ξένη Σιαρτσή

Ανθολογεί: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΕΝΤΡΩΤΗΣ, ΟΕ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

Του μαγαζιού

Τα τύλιξε προσεκτικά, με τάξι
σε πράσινο πολύτιμο μετάξι.

Από ρουμπίνια ρόδα, από μαργαριτάρια κρίνοι,
από αμεθύστους μενεξέδες. Ως αυτός τα κρίνει,

τα θέλησε, τα βλέπει ωραία· όχι όπως στην φύσι
τα είδεν ή τα σπούδασε. Μες στο ταμείον θα τ' αφίσει,

δείγμα της τολμηρής δουλειάς του και ικανής.
Στο μαγαζί σαν μπει αγοραστής κανείς

βγάζει απ' τες θήκες άλλα και πουλεί —περίφημα στολίδια—
βραχιόλια, αλυσίδες, περιδέραια, και δαχτυλίδια.

(*Ποιήματα, Α', 1905-1915*)

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΜΕΛΑΧΡΙΝΟΣ

[Το συναξάρι της σιωπής μαθαίνω]

Το συναξάρι της σιωπής μαθαίνω
σε ομοίωμα ρόδων σε νερά ξενιτεμένων.
Ίσκιων ηχή, ψυχή των λουλουδιών
αντιφεγγίζει θρήνους ξεχασμένων.

Ωρα την ώρα κι απαντέχω κάτι ανεύρετο
στα μυστικά των ξέπνων μύρων.
Τον έρμο θάλαμό μου εστοίχειωσε
κάποια ματαιότητα ήχινη ονείρων.

(Από τη συλλογή *Φίλτρα επωδών*, 1935)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΧΙΝΑΣ

Θράπα

Ο Γαβουνές, ο Μαμουνές, ο Παστροικωλαράκης,
ο λαгнаρμένος Μπιθουλιάν και οι δυό σιαμαίοι Βούζοι,
ολόκληρα μερόνυχτα συνέχεια θραπακιάζαν:
μες στο βουρτί του μαγαζιού του Μπιθουλιάν χλιχλίβαν,
τουμποκορδωπαχλιάζονταν, λυσοβοουτοπαφτιάζαν,
τρεμουλοπεφτοθρίαζαν, ιαχογαυλιούσαν,
εναλλασσοπθακίζονταν κι' αλληλοσφιχτομπλάφαν,

κάνναν ο ένας τ' άλλονού λαχτάρ-καπουλοφριζείς,
κοιλιοδοτοτσικτισμούς και φτερονοσβερκοτρίγγια.
Ο Γαβουνές βαυλάκισε τον Παστροκωλαράκη.
Οι Βούζοι μακλατέψανε του Γαβουνέ τα οπίσθια,
και ξαναβαυλακίσανε τον Παστροκωλαράκη,
ο Μπιθουλιάν γλιβδίκωσε τρία αφτιά των Βούζων,
κι ο Μαμουνές τζιτζιφτισε του Μπιθουλιάν τα ούλα.

Την πρώτη μέρα πλάνταζε ο Παστροκωλαράκης.
Κι ό,τι έμενε απ' τον Μπιθουλιάν τη δεύτερη εβυθίσθη
και θάσπιφε μεσ' στο βουρτί, που πηχτογλοιογλούσε
απ' τον κρεατοσίελο και την ιδρωμυελόρροια
των θραπικών. Και το πρωί της τρίτης πιά ημέρας
οι μεν ήταν του θανατά, κι οι Βούζοι ξεκολλούσαν.

(Περί υπερλεξισμού, κειμενοκολλήσεως και αθανασίας, περιοδικό «ΠΑΛΙ», τ. 2-3, 1965)

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

Η σελήνη

Ως πότε θα γυρνάς στ' ουρανού τα πλάτη αργυρή,
πασίφαη, πλησίφαη, γεμάτη, μισή σα δρεπάνι,
σα μαγεία φωτεινή, δέσμη φώτων, σφυρί
που αργάζει, χρυσή, μια φεγγόρροη στεφάνη;

Προαιώνια, πρόκοσμη, προκατακλυσμιαία,
νύμφη ωραία, τροπικών μαγεμένη φροντίδα,
κεκαυμένων ζωνών αφοσίωση ακμαία,
φλογερών, μαύρων πλασμάτων αχτίδα.

Βεδουίνων, Αφρικάνων θρησκεία
και λατρεία υψωμένων καρδιών και τραχήλων
στο ανέσπερο φέγγος που πλέει σα σχεδία
στα ωκεάνεια πλάτη και στα μήκη των θρύλων.

Έκπαγλη, θεία, γλυκιά και καλή, φωτισμένη
σα μετέωρο θέλγητρο, σα μέγα μπαλόνι,
φάρε, κόσμημα και τιάρα γλυμμένη
σ' ένα πρότυπο λίθων, ερώτων ακόνι.

Οπτασία, φευγαλέα ομορφιά, Οφηλία,
γοητεία των άστρων, Σαλώμη, κραιπάλη,
των ηρώων μυθική ερωμένη, ομιλία,
Ήρα, Λήδα, Σεμέλη, Κλεοπάτρα, Ομφάλη.

(1935. Από το βιβλίο: Γιάννης Δάλλας (επιμ.), *Ρώμος Φιλύρας*, 1999)

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

Ο κήπος είμαι που άλλοτε...

Ο κήπος είμαι που άλλοτε με τ' άνθη του ευωδούσε
κ' εγέμιζε με χαρωπό τιτίβισμα πουλιών,
που με κρυφομιλήματα και ψίθυρο φιλιών,
τη νύχτα στη σκιάδα του, η αγάπη επερπατούσε.

Ο κήπος είμαι που έμεινε χρόνια πολλά στην ίδια
θέση, μάταια προσμένοντας κάποιαν επιστροφή,
που αντί λουλούδια τώρα πια στ' αγιόθια έχει ταφεί
που σώπασαν τα' αγιόθια του και πνίγεται στα φίδια.

(*Ελεγεία και σάτιρες*, 1927)

ΚΑΙΣΑΡ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Δυο καρδιές ηλεκτρισμένες σ' ένα τραίνο

Το πρωί, μέσα στο τραίνο, όπως τη θέση μου
—την ίδια πάντα— παίρνω απέναντί σας,
τ' ωραίο, λιτό κεφάλι μου προσφέρετε
σα φρούτο σε κρυστάλλινη φρουτιέρα...

Μπροστά σας ένα απλό παιδάκι γίνομαι
που, ορθό σε μια προθήκη φωτισμένη,
νιώθει η καρδιά του απόκρυφα να δένεται
μ' ένα λαμπρό, γαλάζιο παιχνιδάκι...

Χρόνια με το ίδιο τραίνο ταξιδεύουμε,
λικνίζοντας τ' απίθανα όνειρά μας:
στο ερωτικό, τ' αμφίβολο ταξίδι μας,
ω, ας μένουμε κι οι δυό μας πάντα ξένοι!

(Από το βιβλίο *Ποιήματα*, 2001)

ΤΑΚΗΣ ΠΑΠΑΤΣΩΝΗΣ

Πόρος

Ζεύξη του ποταμού, διάβαση των ανθρώπων,
εναλλαγή μεγάλη απ' όχθη σε άλλη όχθη,
άγνωστο πια αν ξανάρθει στιγμή επιστροφής:
πώς όλα παραλλάζουν απέναντι, οι φυτείες,
ακόμη και το κλίμα, όλη η σκηνοθεσία
της φύσεως είναι άλλη· και η ζωή μας με το διάβα
του πόρου γίνεται άλλη· έρχεται ο χωρισμός
τραχύς, ενώ η πηγή του φαίνεται σύμπτωμα να ήτο,
μακριά της συνεπείας· αρχίζει πια η σκέψη
της ζωής προ της Εξόδου να λάμπει ως Παρελθόν,

με όλα των αναμνήσεων τα περιστατικά
και λεληθότως, όλα του αναποφεύκτου Τέλους,
μιανής εννοίας γήινης: την μάχεται του Όντος
η έξαρση δικαίως, αλλά να, που δεσμία
συμφύρεται μαζί της. Τούτων ούτως εχόντων,
πώς να μην κυνηγάς τη λύτρωση διαβαίνοντας
ματαίως τους ποταμούς;

(Εκλογή Β', 1962)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ

Το βαπόρι

Νά 'ναι ως να 'χης φύγει – με τους ανέμους – καβάλα
στο άτι της σιγής κι' όλα να πάης
και νά 'ν' πολλά καράβια, πολλή θάλασσα – μεγάλα
σύγνεφα πάνω – οι άνθρωποι κι' ο Μάης.

Κι' εντός μου εμένα να βρυχιέται – όλο να τρέμει –
βαρύ ένα βαπόρι και κατόπι
πάλι εσύ κι' ο Μάης κι' οι άνεμοι
κι' έπειτα πάλιν οι ανθρωποι, οι ανθρωποι.

Και νά 'ναι όλα απ' ό,τι φεύγει – και δε μένει –
σε μια πόλη ακατοίκητη, κι' εντός μου
ακυβέρνητο, όλο να σε πηγαίνει το καράβι
όξω απ' την τρικυμία τούτου του κόσμου.

ΝΙΚΟΣ ΓΚΑΤΣΟΣ

Τ' αστέρι του βοριά

Τ' αστέρι του βοριά
θα φέρει η ξαστεριά
μα πριν φανεί μέσα απ' το πέλαγο πανί
θα γίνω κύμα και φωτιά
να σ' αγκαλιάσω ξενητιά

Κι εσύ χαμένη μου Πατρίδα μακρινή
θα γίνεις χάδι και πληγή
σαν ξημερώσει σ' άλλη γη

Τώρα πετώ για της ζωής το πανηγύρι
τώρα πετώ για της χαράς μου τη γιορτή

Φεγγάρια μου παλιά
καινούρια μου πουλιά
διώχτε τον ήλιο και τη μέρα απ' το βουνό
για να με δείτε να περνώ
σαν αστραπή στον ουρανό

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΔΡΙΒΑΣ

Ένα σπήλαιο είν' η σκέψη μας

Τυφλά ζώα κοιμούνται μέσα.
Ο ήλιος που φωτάνει απέξω
Δεν ήρθε να με ξυπνήσει.
Μόνοι βαδίζουμε στο δρόμο μας
Τα άστρα κι η σελήνη το ξέρουν:
Με τη νύχτα τραγουδάμε
Σε μια νύχτα που περνάμε.
Κι αν ελπίζουμε σε κάτι (άνθρωπε)
Είναι που θα 'ρθει η Άνοιξη.
Άνοιξη! Τα παιδιά σε προσμένουν
Τα πουλιά και τα δέντρα.

(Από τη συλλογή *Μια δέσμη αχτίδες στο νερό*, 1937)

ΝΙΚΟΣ ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

Πολυξένη

Βρυκόλακες αλαλάζοντες και σιδηροπαγείς αύραι μού έφεραν χτες, περί το μεσονύκτιον, μεσουρανούντος του ηλίου της δικαιοσύνης, το μήνυμα του Ντάντε Γκαμπριέλ Ροσσέτη, του Isidore Ducasse και του Παναγή του Κουταλιανού. Η πίκρα μου στάθηκε μεγάλη! Μέχρι της στιγμής εκείνης επίστευα εις τα προφητικά οράματα των τορναδόρων, πρόσμενα τους χρησμούς των αλλοφρόνων ιππέων, προσδοκούσα τας μεταφυσικάς επεμβάσεις των αγαλμάτων. Με γαλήνευε η ιδέα του πτώματός μου. Η μόνη μου χαρά ήτανε οι πλόκαμοι των μαλλιών της. Έσκυβα ευλαβικά και φιλούσα την άκρια των δακτύλων της. Παιδί ακόμα, στην δύσιν του ηλίου, έτρεχα ωσάν τρελλός να προφτάσω να κλέψω, πριν νυχτώση, τα λησμονημένα σιαχτρά μέσ' απ' τα χωράφια. Και όμως την έχασα, μπορώ να πω μέσ' απ' τα χέρια μου, ωσάν να μην ήταν ποτέσ παρὰ ένα απατηλόν όραμα, παρὰ ένα κοινότατο σφυρί. Στη θέση της βρέθηκε μονάχα ένας καθρέπτης. Κι' όταν έσκυψα να δω μέσα σ' αυτόν τον καθρέφτη, δεν είδ' άλλο τίποτεσ παρὰ μόνο δύο μικρά λιθάκια: το ένα ελέγετο Πολυξένη, και το άλλο, Πολυξένη επίσης.

(*Μην ομιλείτε εις τον οδηγόν*, 1938)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

Ράμφος ή νίκη του υπερρεαλισμού

Η πόλις εδραιώθηκε και στέκει
Μέσα στη δόξα της καθώς καθρέφτης του καιρού της
Οι μιναρέδες της λογχίζουνε και δρέπουν
Τα σύννεφα της ηδονής.

Η πόλις σκόρπισε τα δώρα της στο νάμα
Μιας εποχής που δεν μαραίνεται στον χρόνο
Μιας εποχής τρανής γαλανομάτας

Με ελιές της Καλαμάτας στα μαλλιά της.

(Από τη συλλογή *Ενδοχώρα*, 1945)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΛΑΣ

[Τα μεταφορικά απ' την Αθήνα στη Νόβα Γιόρκη]

Τα μεταφορικά απ' την Αθήνα στη Νόβα Γιόρκη
πώς υπολογίζονται; με τάλιρα Βαβυλώνας
ή σε δραχμές; Πώς μεταφέρονται απ' τ' αγγλικά στη γλώσσα μας
οι εικόνες; Πώς μετατρέπονται τα χάρτινα σε μετάλλινα;
Η ταχυδακτυλουργία των οικονομολόγων
δεν θα σταματήσει την Ιστορία.
Όταν η ποίηση δεν καλλιεργεί την ιερογλυφία
είναι για δίσκους και μεγάφωνα. Για δίσκους οπτικούς
η ακτίνα του χρυσού κανόνα. Οι θησαυροί του Νείλου
μεταφέρονται τώρα από χώρα που βεβήλωσαν οι Ναζωραίοι
σε σκάφος οδηγούμενο απ' το φέγγος της Αφροδίτης.

(Από το βιβλίο: Νικόλαος Κάλας, *Οδός Νικήτα Ράντου*, 1977)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΝΤΟΡΡΟΣ

Είμαστε τα ζωντανά του γλυτωμού

Είμαστε τα ζωντανά του γλυτωμού
σε ξένες θετικότητες.
Κι ανύπαρχτο περνάει το διάστημα
απ' την υγεία ως την αρρώστια.

Πιο άνθρωποι,
θα βλέπουμε, αγριεμένοι από ντροπή,
τα τωρινά μας.

Απίστευτη η τέχνη μας να κάνουμε
στιγμές κι αιωνιότητες.

Δεν είν' αυτά που θά 'λεγα
Ούτε κι εκείνα που τα φέραν.

(Στου γλυτωμού το χάζι, 1930)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ

Αδελφосύνη

Στον Αραγκόν

Εύκολα, μεταξύ τους, οι ποιητές αναγνωρίζονται – όχι
από μεγάλα λόγια που θαμπώνουν τους κοινούς, όχι
από ρητορικές χειρονομίες, μόνον από κάτι

ολότελα κοινό με μυστικές διαστάσεις, όπως η Ιφιγένεια
αναγνώρισε αμέσως τον Ορέστη μόλις της είπε:
«Εσύ δεν κεντούσες στο προαύλιο, κάτω απ' τη λεύκα,
μ' όμορφα χρώματα σε λευκασμένο υφάδι
τ' αλλαξοδρόμισμα του ήλιου;» Και πιότερο ακόμη:
«Δεν ήταν στη γωνιά της κάμαράς σου φυλαγμένο
το παλιό δόρυ του Πέλοπα;» Και, τότε, εκείνη
έγειρε ευθύς στον ώμο του σφαλώντας τα μάτια
από 'να φως βαθύ, μελίχιο, σαν νά 'ταν ο ματοβαμμένος
βωμός, ακέρειος σκεπασμένος μ' εκείνο
το λευκασμένο υφάδι που η ίδια το κεντούσε
κάτω απ' τη λεύκα, τα ζεστά μεσημέρια, στην πατρίδα.

(Από τη συλλογή: *Επαναλήψεις*, Γ, 1968, Γιάννης Ρίτσος, *Ποιήματα*, τόμ. Γ', 1989)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΡΑΝΤΑΡΗΣ

Της ομορφιάς

Η πιο γλυκιά παρθένα
Στολίζει το δωμάτιο
Ευφραίνει την περυσυλλογή

Ας πούμε πως είμαστε ευτυχείς

Κι είναι η σειρά μας
Να βρεθούμε αθάνατοι,
Να φιλήσουμε την ομορφιά
Στα χείλη
Και στο λεπτό της φόρεμα

(*Ποιήματα*, 1987)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ

Μυθιστόρημα, Θ'

Είναι παλιό το λιμάνι, δεν μπορώ πια να περιμένω
ούτε το φίλο που έφυγε στο νησί με τα πεύκα
ούτε το φίλο που έφυγε στο νησί με τα πλατάνια
ούτε το φίλο που έφυγε για τ' ανοιχτά.
Χαϊδεύω τα σκουριασμένα κανόνια, χαϊδεύω τα κουπιά
να ζωντανέψει το κορμί μου και ν' αποφασίσει.
Τα καραβόπανα δίνουν μόνο τη μυρωδιά
του αλατιού της άλλης τρικυμίας.

Αν το θέλησα να μείνω μόνος, γύρεψα
τη μοναξιά, δε γύρεψα μια τέτοια απαντοχή,
το κομμάτιασμα της ψυχής μου στον ορίζοντα,
αυτές τις γραμμές, αυτά τα χρώματα, αυτή τη σιγή.

Τ' άστρα της νύχτας με γυρίζουν στην προσδοκία
του Οδυσσέα για τους νεκρούς μες στ' ασφοδίλια.
Μες στ' ασφοδίλια σαν αράξαμε εδώ-πέρα θέλαμε να βρούμε
τη λαγκαδιά που είδε τον Άδωνι λαβωμένο.

(1935)

ΜΑΝΟΛΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ

Κι ήθελε ακόμη...

Κι ήθελε ακόμη πολύ φως να ξημερώσει. Όμως εγώ
Δεν παραδέχτηκα την ήττα. Έβλεπα τώρα
Πόσα κρυμμένα τιμαλφή έπρεπε να σώσω
Πόσες φωλιές νερού να συντηρήσω μέσα στις φλόγες.
Μιλάτε, δείχνετε πληγές αλλόφρονες στους δρόμους
Τον πανικό που στραγγαλίζει την καρδιά σας σα σημαία
Καρφώσατε σ' εξώστες, με σπουδή φορτώσατε το εμπόρευμα
Η πρόγνωσίς σας ασφαλής: Θα πέσει η πόλις.

Εκεί, προσεχτικά, σε μιά γωνιά, μαζεύω με τάξη,
Φράζω με σύνεση το τελευταίο μου φυλάκιο
Κρεμώ κομμένα χέρια στους τοίχους, στολίζω
Με τα κομμένα κρανία τα παράθυρα, πλέκω
Με κομμένα μαλλιά το δίχτυ μου και περιμένω.

Όρθιος και μόνος σαν και πρώτα π ε ρ ι μ έ ν ω.

(Από την *Συνέχεια*, 1956)

ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΑΒΟΥΡΗΣ

Ερχόταν πράγματι βροχή

Ερχόταν πράγματι βροχή·
ο αέρας είχε σταματήσει
κι ο ουρανός χαμήλωνε σταχτής.
Μα μ' όλες τις πρώτες ψιχάλες
Δεν έβρεξε στο τέλος.

Τώρα μου γράφεις: «Είπα ότι θα βρέξει...»
Εν τούτοις –είμαι βέβαιος– δεν έβρεξε.
Αυτό 'ναι γεγονός.

Κι εκτός αυτού, κατά το βράδυ, αργότερα
άνοιξε τον ουρανό ο αέρας που ξανάρχισε
κι ίσαμε τις τρεις
κυλούσε σαν να σάρκαζε
ένα κατακίτρινο φαρμακερό φεγγάρι.

(Από το βιβλίο: *Σταύρος Βαβούρης, Ποιήματα*, 1977)

ΝΑΝΟΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

Το τέλος είναι αράπης

Μ' ένα σκοινί τον δέσανε για να μην πέσει χάρμω
Μ' ένα καρφί τον κάρφωσαν επάνω στην καρτέλλα
Τον χτύπησαν πολλές φορές πριν σωριαστεί κατάχαμα
Είδηση που μαθεύτηκε τριάντα χρόνια αργότερα
Και κυκλοφόρησε αργά σαν τραίνο εμπορευμάτων
Κι ανάμεσα στις όμορφες γυναίκες της Αθήνας
Ένα κορίτσι νόστιμο που τίποτα δεν σκέπτεται
Κι όμως εγώ τη σκέπτομαι νύχτα και μέρα αδιάκοπα
Είναι της κάλτσας το κριτς κριτς στις γάμπας τη θηλιά
Ζεστή όπως τ' αντρούγυνο που ζύμωσε η φραντζόλα
Είν' ένα χέρι πονηρό που φτάνει ως το μηρό
Και προχωρούσε μόνο του χωρίς ν' αποτραβιούνται
Της περιέργειας τα καλλίγραμμα ακουμπισμένα μπράτσα
Ένα πεδίο άσκησης για κανονιές αγάπης
Ένα πεδίο μαγνητικό γύρω απ' τα δυο βυζιά.

(Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Παραλλάξ», αρ. 2, Μάρτιος 1978)

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ

Μείον ωά

Τα μείον ωά
όταν συγκεντρωθούν σε καρτέ τετράγωνο
ότι
είναι με υιόν νέο διαφορετικό
από Θεό
με υιόν μαζούτ σώμα εξελθών
όπως πλάνο αμερικαίν πάνω από εκράν
ή ό,τι άλλο – άγνωστο σε ουσία
ή σαρκικό
ταμείον σεπτό
ταμείον εφορίας
ταμείον θεάτρου ιπποδρόμου Μπαρ
και τα μείον δεφτέρι
με είσπραξη εξόφληση
τα μείον ωά – ωοά
μειοδοτείς εσύ μετά
με τι με τε
με α και μέχρι
να φτάσεις ήττα
είσαι
μη μη προχωράς στο θήτα
είναι εκτός ταμείου εκτός επτά
ενθέμιον Θέμιον
θαρρώ Θέτις

Τα μείον ωά
είναι να μη μπλεχτεί ο Θεός
και σε διχάσει

(περ. «Πολιτιστική», τεύχ. 6, 1985)

ΕΚΤΩΡ ΚΑΚΝΑΒΑΤΟΣ

Ορτύκι

Μέσα στη μνήμη πήγαινε, ερχότανε
ένα χτυπημένο ορτύκι,
ξοπίσω του ο αγριοπήγανος ύστερα το μολύβι,
δαγκάνοντας το σύννεφο φτύνοντας θειάφι
ψάχνεις μέσα σου,
ακόμα η θύελλα στράφτει δισκοπότηρο
η οργή δεν τό 'πνιξε το ουρλιαχτό της.

Γενιά του αγριόχοιρου
έχεις ακόμα μάκρος

(Οδός Λαιστρυγόνων, 1978)

ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΟΥΖΟΣ

Προϊστορία ποιήματος

Ήδη αυτή η γενική μου κάθεται στο στομάχι.
(Πώς ναν τη χτίσω τώρα την αρχή και τη συνέχεια –
εκείνο το υποχθόνιο κίτρινο
και το άγαμου έαρος η μαβιά τυραννίδα
θηλάζοντας απ' την άρρωστη καθημερινότητα
στριφογυρίζει ώρα στο κεφάλι μου η λέξη ανθοσύνη...)
Επιτέλους: το ράδιο έτριζε ωσάν
τα ξύλα οπού καίγονται στο τζάκι.
Βαθμός αγέλης το άριστα (μα η αγκάλη-λάμψη;
τι γίνεται τώρα με τη λάμψη...).
Βρώσις και πόσις η παντέρημη διαύγεια
κι ο όσιος νους αποτίοντας
αυτό που ονομάζουμε χαρόντισσα ή άλλως ποίηση
ακόμη κι ο πιο πηλινός Ευριπίδης
είναι μια άγουρη φωτιά στο στόμα.
(Ωραίος εδώ πέρα θα ερχότανε
με οχταράκια Λειψίας ο Επίχαρμος,
εκείν' η ολομόναχη βρουσούλα
η φρασούλα όπου βασιλεύει το φωνήεντο
εκείνος ο πεσμένος σπόνδυλος από λέξεις...)
Αλήθεια, μάνα μ', ό,τι και να ειπείς ό,τι και ναν το κράξεις
οι λέξεις είν' απλώς ανεμομάσημα
οι λέξεις είναι λάγνες κουταμάρες.
Φυλλώματα ορατά και διάτορα (μην τα συνεχίζεις).

Φαίνεται το χωράφι το απότιστο
 φαίνεται και το ποτισμένο.
 Άειντε ωρέ παλιοζωή εσύ τσαλακωμένη βρωμοτράπουλα
 οπού μας έμαθες του λαθεμένου το μεγαλείο:
 πως είν' ετούτο το σωστό απ' την ανάποδη –
 σε τούτηνε τη θεονήστικη Πληρότητα
 υπάρχοντας το μεγάλο Χαλάλι.
 Κι όπως αρώτησα· τι είν' αυτό το ξεροτράχαλο;
 – Ο κόσμος,
 μ' αποκριθήκε η νεάνιδα Περσεφόνη.
 Μια φλόγα κουρευάμενη με των ομματιώνε
 το αέναο ψαλίδι.
 Μια φλόγα μεγαλόχαρη και πικροπαινεμένη
 πό 'χει ανταρτίσα στην κορφή και καταχνιά στη ρίζα –
 το λένε στο κρασάκι τους οι έρμοι ελληνάδες
 όπ' έχουν φως για σάβανο οι πολυβασανάδες.
 Κι όποιος λαλεί την ερημιά στις μέρες μας απόδιαβος
 κι ο θάνατος ολημερίς των σκοταδιών εργάτης
 (ε, άντε στο διάολο, τό 'χεις πια παραχέσει...)
 Διεκδικώ τα γερατειά μου· δεν το κατορθώνω.
 Κι ο ασπρογάλαζος αϊτός στα σύρματα επιάστη·
 για ιδές πώς κουρελιάστηκε
 (εικόνα μέσ' στο σούρουπο της θλίψεως –:
 ο σπαραγμός ανυπεράσπιστος
 κι ο πόνος που βραδυάζει προ του Διαστήματος)...
 Εβγάτε όξω, ρε μανάρια, απ' τις λέξεις
 εβγάτε όξω δίχως πουλιάμισα
 στους μεγάλους αγώνες της ορατότητας.

(Ο ζήλος του μη-σχετικού με παροράματα, 1980)

ΤΑΣΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ

Νυχτερινός άνεμος

Κάποτε θα εγκαταλείψω όλες τις προσδοκίες μου για να γεννηθεί
 ένας λόγος αληθινός
 οι νύχτες μου αγρύπνησαν πάνω στο στήθος των αγαλμάτων
 κι άξαφνα ένας τρελός φώναζε κι έβγαινε ο κούκος του φεγγαριού
 είμαι λυπημένος σαν μια μικρή άρρωστη που της αρνήθηκαν
 τον κήπο
 και φυσικά ερχόταν από πολύ μακριά όπως κάθε κίνδυνος
 ενώ το γέλιο της γυναίκας κελάρυζε απαλά σαν βυζαντινό τροπάριο
 παιδικές ικεσίες γραμμένες στον άνεμο
 ω λησμονιά...

(Από τη συλλογή *Βιολέτες για μια εποχή*, 1985)

Δημήτρης Π. ΠΑΠΑΔΙΤΣΑΣ

Μάϊος σε αρχαιότοπο

Τα λόγια μου ήταν έμφυτα
τά 'παιρναν της λιακάδας τα θροϊσματα

Μάης από τη μια πέτρα στην άλλη
φύσημα στο ρυάκι απ' τ' άλλο ρυάκι
Μάης στων χειρών τα ευρήματα
στις αρτηρίες που ακούγεται η ζωή

Τίποτα δεν ρωτούσα
δυό χιλιοστά η απόσταση απ' τη μίμηση άστρων
κάθε χορτάρι μίμηση τού τι έχεις δει
και τι έχεις πιάσει

Μα εμένα αποβραδίζ
με χώριζε σε ψυχικά υλικά ο Πλωτίνος

Σε τύλιγα αβαρής

Το άγγιγμα στο γόνατό σου είναι χρώμα
και το σεργιάνι απ' τον Κεραμεικό ως τ' αυτί σου
ήταν ο δίχως σπλάχνα φίλος
που θα μ' ακούει από αύριο αλλιώς
όπως μας άκουγε ένας θάμνος στην Ηφαίστου
και ύστερα πλάι ξανά στους Τρίτωνα
ο θάμνος μες στον γυάλινο αρχαιότοπο

Ήταν η αίσθηση έμφυτη
κι όπως εγώ, μια βυσσινιά με τύλιξε.

1982

(*Η ασώματη*, 1983)

ΤΙΤΟΣ ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ

Τ' αστέρια που ονειρευτήκαμε

Δεν ήσαν περαστικοί κομήτες
ούτε καν στιγμιαίοι διάττοντες
τ' αστέρια που ονειρευτήκαμε –
το πολύ καύτρες μέσα στη νύχτα
απ' τα τσιγάρα που τινάζαμε
κι η πύρινη τροχιά τους
μόλις που πρόφτανε να λάμψει.
Αυτό το λίγο ήταν που γέμιζε τη ζωή μας
κι αν κάποτε μιλούσαμε για θάνατο

με σιγουριά τον βάζαμε γι' αργότερα.

(*Νέα χάραξη*, 2008)

ΜΙΛΤΟΣ ΣΑΧΤΟΥΡΗΣ

**Ο νεκρός της ζωής μας
Ιωάννης Βενιαμίν Δ' Αρκόζι**

Στον Νίκο Εγγονόπουλο

Ο Ιωάννης Βενιαμίν δ' Αρκόζι που πέθανε –
«εν ζωή» – και αναστήθηκε μόλις νυχτώνει
κάθε βράδυ σφάζει τα κοπάδια του – γίδια βόδια και
πρόβατα πολλά – πνίγει όλα τα πουλιά του αδειάζει
τα ποτάμια του και πάνω στον κατάμαυρο σταυρό
που 'χει στημένο καταμεσίς στο δωμάτιό του
σταυρώνει την αγαπημένη του. Ύστερα κάθεται μπρος
στ' ανοιχτό παράθυρο καπνίζοντας την πίπα του
φτωχός και δακρυσμένος και σκέφτεται να 'χε
κι αυτός κοπάδια βόδια γίδια και πρόβατα πολλά
να 'χε ποτάμια με γρήγορα ολοκάθαρα νερά
να θαύμαζε κι αυτός το φτερούγισμα των πουλιών
να χαίρονταν κι αυτός τη ζεστή ανάσα της γυναίκας

(Από τη συλλογή *Παραλογαίς*, 1948)

ΤΑΣΟΣ ΔΕΝΕΓΡΗΣ

Μαύρο αγιάθι

Και ξαφνικά την είδα
Γάτα με το κεφάλι μέσα στα σκουπίδια
Κι αμέσως γράφτηκε εικόνα
Που βγήκε από τα σκοτεινά
Μπουντρούμια της ψυχής μου
Πως είν' εκείνη
Η μυστηριώδης
Ατλαντική
Άστραψε κάτι μέσα μου
Μια φλογερή χαρά
Πως ήμουν δήμιος
Και το μισάνοιχτο των σκουπιδιών καπάκι
Λαιμητόμος.

Και να σκεφτεί κανείς
Πως η αγάπη
Άδολη λένε πως είναι
Σαν τις γλαδιόλες
Ή σαν τα νήπια που αρμενίζουν μες στις κούνιες

Βαρκούλες φωτεινές στον ουρανό

30 Μαρτίου 1975

(Από τη συλλογή *Ακαριαία*, 1985)

ΝΑΣΟΣ ΒΑΓΕΝΑΣ

Ίνκας

Στάχτη στο δέρμα.
Κι ένα κερδί στην τσέπη
για το σκοτάδι της φωνής σου.
Υπήρχε μια εποχή που δεν υπήρχε η Αμερική.
Αυτή η εποχή είναι χαμένη πιά.

Όπως είναι χαμένη
και η εποχή των ερώτων μας.
Από τότε που έφτασαν εδώ
τα πρώτα πλοία.

(Από τη συλλογή *Τα γόνατα της Ρωζάνης*, 1981)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΕΡΗΣ

Σώμα σε μπάνιο

Το σώμα χαλαρώνει στην μπανιέρα
ενταφιασμένο αφρόλουτρα, νερά.
Εξέχει το κεφάλι και θαυμάζει ακίνδυνα τα κύματα.
Μπουνάτσα.
Πρόβα νεκρού σε σίγουρο παρόν
και για παρόν πρόβα μη μέλλοντος.
Πλαδαρότης μηδέν.
Χάδια του σφουγγαριού
στο σώμα
λεν ευχαριστώ που υπάρχει.
Ξεπροβάλλει. Να ένα γόνατο δειλό.
Βγήκε να δει. Κρύβεται πάλι.
Όμως ποιο δάχτυλο τα βρήκε με την αλυσίδα
κι όλο το χθες σε θόρυβο ρουφιέται;
Το σώμα πανικόβλητο προς τον πυθμένα υποχωρεί
παλεύει να ντυθεί τ' απόνερά του
Πέφτει σε ξέρα τελικά.
Μετά, τι να κρατήσουνε τα ρούχα.
Σώμα θα ξεβραστεί σε μέρα πάλι.

(Από τη συλλογή *Άκυρο θαύμα*, 1996)

KURT SCHWITTERS (1887-1948)

Τρία Ντανταϊστικά ποιήματα

Φθινόπωρο

Είναι φθινόπωρο. Οι κύκνοι τρων τους κυρίους τους ψητούς με δάκρυα στο φούρνο. Ένιοι πελιδνοί εξπρεσιονιστάι σκούζουνε ζητώντας κρασί, διότι κρασί υπάρχει ακόμη πολύ, πλην όμως ο εξπρεσιονισμός μάς τελείωσε.

Ζήτηω ο Κάιζερ, αφού κι ο Κάιζερ μάς τελείωσε. Ρολόγια ρολόγια οι ώρες εικοσιπέντε χιλιάδες φορές.

Γλιστρώ.

Γλιστρώ και πετάω και ελίσσομαι.

Ένα μηχανήμα κρώζει.

Γάτες κρεμιούνται απ' τον τοίχο.

Ένας Οβριός στο παραθύρι του σφυρίζει στον αυλό μια ζωδιά.

Είναι φθινόπωρο κι οι κύκνοι φθινοπωριάζουν κι αυτοί.

Στην Άννα τη Λουλούδινη

Ω Εσύ, αγαπημένη και των 27 μου αισθήσεων, Σου αγαπώ!
Εσύ Εσού Εσένα Εσέ, ημείς υμάς και ημάς υμείς, — — — εμείς;
Αλλά τι λέω τώρα, είν' άσχετα όλ' αυτά!

Ποια είσαι, απροσμέτρητο τσουλί; Μην είσαι... είσαι στ' αλήθεια αυτή;
Ο κόσμος λέει ότι είσαι μία εσύ...
Άσ' τους να λένε, άσ' τους να πουν,
πού παν τα τέσσερα δεν ξέρουν να σου πουν.

Φορείς το καπελάκι Σου στα πόδια, και με τας χείρας
πορπατείς, πάνω στις χείρας πηαίνεις.

Γεια και χαρά Σου, εμπρός Σου φτάνω, χαιρετώ!
Τα κόκκινα τα ρούχα Σου τ' ασπροπριονισμένα,
κόκκινα τ' αγαπώ, Άννα Ανθηρή, κόκκινη σου αγαπώ και Σου!
Εσύ, Εσού, Εσένα, Εσέ, ημείς υμάς και ημάς υμείς, — — — εμείς;
Αλλά τι λέω τώρα, αυτά 'ναι κάρβουνα αναμμένα, παγερά!
Άννα Λουλούδινη, Άννα μου κόκκινη Ανθηρή, τι λέει ο κόσμος!

Γρίφος (ο ευρών αμειφθήσεται):

Η Άννα η Ανθηρή διαθέτει ένα πουλί.

Η Άννα η Ανθηρή είναι κόκκινη.

Τι χρώμα έχει το πουλί.

Κυανό είν' το χρώμα των μαλλιών Σου των κίτρινων,
κόκκινο το χρώμα του πουλιού Σου του πράσινου.

Εσύ, κορίτσι απλό στο τσίτι το καθημερινό.
Εσύ, ζωάκι πράσινο κι αγαπητό, Σου αγαπώ!
Εσύ, Εσού, Εσένα Εσέ, ημείς υμάς και ημάς υμείς, — — — εμείς;
Αλλά τι λέω τώρα, αυτή είν' της κάψας η λαμπρή μαγιά!

Άννα Λουλούδινη, Άννα, Α — — — Ν — — — Ν — — — Α!
Στη γλώσσα μου σταλάζω τ' όνομά Σου,
Το όνομά Σου στάζει σαν μαλακό ξίγγι βοδιού.
Το ξέρεις τάχατε, Άννα, άραγε το 'χεις κατὰ νου
ότι κι ανάποδα μπορείς να διαβαστείς;
Ότι Εσύ, ω Εσύ, η αγλαότερα πάντων,
είσαι από πίσω όπως κι από μπρός:
Α — — — — Ν — — — — Ν — — — — Α.
Τη ράχη μου χαϊδεύοντας, ξίγγι σταλάζει βοδινό.
Άννα Λουλούδινη, Άννα Ανθηρή.
Ζώο Εσύ σταλακτιστό,
Σου — — — — — αγαπώ!

Ελεεινά παιχνίδια

Προσχέδιον δραματος

α. Κύριέ μου:
β. Παρακαλώ;
α. Συλλαμβάνεσθε.
β. Όχι.
α. Κύριε μου, συλλαμβάνεσθε.
β. Όχι.
α. Κύριε μου, συλλαμβάνεσθε.
β. Όχι.
α. Κύριε μου, θα πυροβολήσω.
β. Όχι.
α. Κύριε μου, θα πυροβολήσω.
β. Όχι.
α. Κύριε μου, θα πυροβολήσω.
β. Όχι.
α. Σας μισώ.
β. Όχι.
α. Θα σας σταυρώσω.
β. Όχι.
α. Θα σας δηλητηριάσω.
β. Όχι.
α. Θα σας σοδομίσω έως θανάτου.
β. Όχι.
α. Μη λησμονείτε τον χειμώνα.
β. Ουδέποτε.
α. Σας μισώ.
β. Ουδέποτε.
α. Θα σας φονεύσω.
β. Είπαμε: ουδέποτε.
α. Θα σας πυροβολήσω.

β. Αυτό το ξανάπατε.
α. Εμπρός λοιπόν, ελάτε.
β. Δεν γίνεται να με συλλάβετε.
α. Γιατί όχι;
β. Το πολύ να με θέσετε υπό κράτησιν.
α. Τότε λοιπόν σας θέτω υπό κράτησιν.
β. Ε, αν είναι έτσι, καλώς.

Ο β επιτρέπει στον α να τον θέσει υπό κράτησιν και τον ακολουθεί. Τα φώτα της σκηνής σβήνουν. Το κοινό, νιώθοντας ότι το κοροϊδεύουν, θορυβεί και σφυρίζει. Η γαλαρία κραυγάζει: "Γι' αηδίες είναι αυτές!" "Να βγει έξω ο συγγραφέας!" "Τα λεφτά μας πίσω!"

(Μετάφραση: Κώστας Κουτσοурέλης)

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

Ανδρείκελα

Σα να μην ήρθαμε ποτέ σ' αυτή τη γη,
σα να μένουμε ακόμη στην ανυπαρξία.
Σκοτάδι γύρω δίχως μια μαρμαρυγή.
Άνθρωποι στων άλλων μόνο τη φαντασία.

Από χαρτί πλασμένα κι από δισταγμό,
ανδρείκελα, στις Μοίρας τα δυο τυφλά χέρια,
χορεύουμε, δεχόμαστε τον εμπαιγμό,
άτονα κοιτώντας, παθητικά, τ' αστέρια.

Μακρινή χώρα είναι για μας κάθε χαρά,
η ελπίδα κι η νεότης έννοια αφηρημένη.
Άλλος δεν ξέρει ότι βρισκόμαστε, παρ'ό
όποιος πατάει πάνω μας καθώς διαβαίνει.

Πέρασαν τόσα χρόνια, πέρασε ο καιρός.
Ω! κι αν δεν ήταν η βαθιά λύπη στο σώμα,
Ω! κι αν δεν ήταν στην ψυχή ο πραγματικός
πόνος μας, για να λείι ότι υπάρχουμε ακόμα...

(από τη συλλογή *Ελεγεία και Σάτιρες*, 1927)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ

Τα Ρομπότ

Λοιπόν ωραία! Εφτάσαμε, ποιος ξέρει από τι κήπους
ξένα πουλιά γης άγνωστης –Πρώσσοι εδώ ατενείς–
κι είμαστε εδώ (στης χάλκινης καρδιάς μπρος τους χτύπους)
μ' άγνωστο εντός μας γύρισμα και ρόγχο μηχανής.

Κι ήταν ωραία – πρώτο φτερό – άκρη, άκρη τ' ακρωτηρίου
της χίμαιρας ως στάθηκαν με πόζες και ρυθμούς,
με στήθος κούφιο, ακούοντας εντός μας του μυστήριου
τη ρόδα, πόθους να γυρνά, γρανάζια κι αριθμούς.

Πρώτο φτερό – τι πήδημα ! – Παράδεισος που εχάθη
η πρώτη ανυπαρξία μας (αργά τάχα ή νωρίς;)
κι είμαστ' –α- χα! – απ' το υλικό (να ζούμε χωρίς λάθη)
πούν' – με σοφία – οι ηλίθιοι και οι σοφοί 'ν' χωρίς...

Λειψοί ή περίσσοι; Αίνιγμα! Μυστήριο γύρω οι τόποι
κι ο σπαραγμός της μύτης μας μοιάζει άνθος του ουρανού
– Δε φτάσαμε ή περάσαμε – κι εμείς – νάμαστ' άνθρωποι;
δώθες τάχα σταθήκαμε ή πέρα από το νου;

(από τη συλλογή *Εαυτούληδες*, 1950)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ

Μυθιστόρημα, Γ'

Ξύπνησα με το μαρμάρινο τούτο κεφάλι στα χέρια
που μου εξαντλεί τους αγώνες και δεν ξέρω πού να τ' ακουμπήσω.
Έπεφτε στο όνειρο καθώς έβγαινα από το όνειρο
Έτσι ενώθηκε η ζωή μας και θα είναι πολύ δύσκολο να ξαναχωρίσει.

Κοιτάζω τα μάτια· μήτε ανοιχτά μήτε κλειστά
μιλώ στο στόμα που όλο γυρεύει να μιλήσει
κρατώ τα μάγουλα που ξεπέρασαν το δέρμα.
Δεν έχω άλλη δύναμη·

Τα χέρια μου χάνονται και με πλησιάζουν
ακρωτηριασμένα.

(1935)

ΝΙΚΟΣ ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ελεωνόρα (απόσπ.)

(προσθία όψις)

τα μαλλιά της είναι σαν χαρτόνι
και σαν ψάρι
τα δυο της μάτια είναι
σαν ένα περιστέρι
το στόμα της
είναι σαν τον εμφύλιο πόλεμο
(στην Ισπανία)
ο λαιμός της είναι ένα κόκκινο
άλογο
τα χέρια της
είναι
σαν τη φωνή
του πυκνού
δάσους
τα δυο της στήθη είναι
σαν τη ζωγραφική μου
η κοιλιά της είναι
η ιστορία
του Βέλθανδρου και της Χρυσάντζας
η ιστορία
του Τωβία
η ιστορία
του γάιδαρου
του λύκου και της αλπωούς
το φύλο της είναι
οξέα σφυρίγματα
μέσα στη γαλήνη

του μεσημεριού
οι μηροί της είναι
οι τελευταίες
αναλαμπές
της σεμνής χαράς
των οδοστρωτήρων
τα δυό της γόνατα
ο Αγαμέμνων
τα δυό της λατρευτά
μικρά
πόδια
είναι το πράσινο
τηλέφω-
νο με τα κόκκινα
μάτια

(από τη συλλογή *Μην ομιλείτε εις τον οδηγόν*, 1938)

ΜΙΛΤΟΣ ΣΑΧΤΟΥΡΗΣ

Ο Ελεγκτής

Ένας μπαζές γεμάτος αίμα
είν' ο ουρανός
και λίγο χιόνι
έσφιζα τα σκοινιά μου
πρέπει και πάλι να ελέγξω
τ' αστέρια
εγώ
κληρονόμος πουλιών
πρέπει
έστω και με σπασμένα φτερά
να πετάω.

(από τη συλλογή *Τα Φάσματα ή Η χαρά στον άλλο δρόμο*, 1958)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ

Ισμήνη (απόσπ.)

Τα μεγάλα ρολόγια στους τοίχους σταμάτησαν – κανείς δεν τα κουρντίζει·
κι αν κάποτε στέκομαι μπροστά τους, δεν είναι για να δω την ώρα,
μα το ίδιο μου το πρόσωπο, καθρεφτισμένο στο γυαλί τους,
περιεργα άσπρο, γύψινο, απαθές, σαν έξω απ' το χρόνο,
ενώ στο σκοτεινό τους βάθος οι σταματημένοι δείχτες,
πίσω ακριβώς απ' το είδωλό μου, είναι ένα ασάλευτο νυστέρι
που πια δεν έχει ν' ανοίξει ένα τραύμα, δεν έχει
να μου αφαιρέσει τίποτα – φόβο ή ελπίδα, αναμονή κι αδημονία.

(1972)

ΤΑΚΗΣ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Περί προσώπου

Τι σκέφτεσαι;

Τι σκάβεις συνέχεια το πρόσωπό σου στον καθρέφτη;
όπως η μέρα φεύγει ή κάποτε
στη μνήμη ακούς τον ήχο των παρωχημένων.

Τόσα χρόνια περπατάς, ονειρεύεσαι στο ίδιο κορμί.
Στο ίδιο σκοτάδι τη νύχτα χωνεύεις. Μα απόψε,
τα σημάδια που ψάχνεις και βρίσκεις,
απ' το πρόσωπο πέφτει ο ασβέστης
και το πρόσωπο τρίζει.

(από τη συλλογή *Πέτρες*, 1972)

ΣΩΚΡΑΤΗΣ Α. ΣΚΑΡΤΣΗΣ

Καλυβα (απόσπ.)

Σαμακία στη θάλασσα
στημένα καλυβα ανοιχτή
στον κόσμο και στους ανθρώπους.
Περνούσαν πουλιά και ψαρία
κι η γη πλαταίνει
κι έτσι εβγαίνα στην αμμουδιά
κι ακολουθούσα τα κύματα πάνω της
και τις γραμμές τους
προς τη ζωή αγορι νεός άντρας
στον ίδιο αέρα
να με περνάει σώμα και ψυχή
ελεύθερος στο δεός της απλώς
αφοβός κι ευτυχισμένος.
Μελετούσα λοιπόν τις γραμμές και τα μάτια μου
κι όλα τα πράγματα
μέσα κι έξω απ' την καλυβα
εγώ και μόνος
να ένας άνθρωπος.

(από τη συλλογή *Κούρος του Νόστου*, 1978)

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Οι λέξεις μου

οι λέξεις μου είναι πέτρες τριμμένες στο νερό
είναι κλαριά γυμνασμένα στον άνεμο
και παιδιά όμορφα στα θαύματα των πραγμάτων.
τ' απογεύματα γεμίζουν οι γειτονιές πουλιά,
αγόρια και κορίτσια,
που μεγαλώνουνε στους στίχους μου
καθώς απαντούν σε χορούς ρυθμικούς

κάτω απ' τη σάρκα στο φως ή στο σκοτάδι

(από τη συλλογή *Χρώματα φωνήεντα*, 1986)

ΗΛΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΣ

Το όνομα του πατέρα μου

Το όνομα του πατέρα μου ήταν Σίσυφος.
Φυσικά ποτέ κανένας δεν τον φώναζε έτσι.
Μονάχα εγώ το ανακάλυψα, εντελώς τυχαία,
μια μέρα που μιλούσαμε για τα βαφτιστικά ονόματα.

(από τη συλλογή *Μεταλλαγή στο απροσδόκητο*, 1982)

ΜΑΡΙΑ ΛΛΙΪΝΑ

Τριμμένο με νερό και στάχτη παρελθόν.
Η Μαρία γελάει
γυρίζει και ξαναπαίρνει τη θέση της.

Αντικριστά ο ίασπης κι ο ίασμος

(από τη συλλογή *Δικό της*, 1985)

ΠΑΥΛΙΝΑ ΠΑΜΠΟΥΔΗ

Είμαι προφανώς εργαλείο.
Κάτι θα πρέπει ν' ανοίγω.
Ας δοκιμάσω πάλι
Με το κεφάλι
Ή έστω
Με το μηχανικό σου χέρι
Ή έστω
Όπως τώρα
Με γοερές φωνές σε άλλη κλίμακα

(από τη συλλογή *Καρτ ποστάλ*, 1980)

ΣΠΥΡΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ

Μάτια

Ό,τι είναι να πείτε, πείτε το
γι' αυτούς τους τοίχους,
και περισσότερο για τα μικρά τους κάρδα,
για τα παλιά τους πρόσωπα,
τα κλειστά τους μάτια,
που δεν τ' αντέχω έτσι ακίνητα και σταθερά,

μάτια σαν κόκαλα εκεί μπηγμένα,
χιτισμένα σχεδόν στο ύψος των τοίχων.

Ό,τι είναι να πείτε, πείτε το
προτού ξεφτίσει το σπίτι,

κάτι επιτέλους
σαν ανταπόδοση ν' ακουστεί,
έστω κι από τα πρόσωπα των κάδρων,

να κλάψουν επιτέλους το μεδούλι τους
τα κόκαλα των ματιών τους.

(από τη συλλογή *Ακίνητα μάτια*, 1992)

ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΕΜΜΥΔΑΣ

Ελεύθερος υπό επιτήρησιν

7.

Την ώρα που προσπαθούσα κάπου να παριάρω με πλησίασαν τρεις τραγικές φιγούρες νέων· ο πρώτος –με μόνο κορμί, κεφάλι και χέρια– σερνόταν στο δρόμο ακουμπώντας με δύναμη τις δυο του παλάμες στο έδαφος και περπατώντας με μικρά κουνελίσια πηδηματάκια· το κεφάλι του ίσα που έφτανε στο κάτω μέρος του παραθύρου μου. Ο άλλος περπατούσε χαρούμενα, με το πουνάμισο ανοιχτό, αφήνοντας να ξεχωρίζουν οι ουλές στην αριστερή πλευρά του σώματός του, από το ύψος της μέσης μέχρι το λαιμό. Στο σημείο αυτό το σώμα είχε μετατραπεί σε μια άμορφη πλαστική ερυθρώδη μάζα με ασύμμετρο αριθμό ραβδώσεων και σχισμών· η φρίκη. Ο τρίτος έσερνε από το δεξί του χέρι ένα πεντάχρονο αγόρι στο οποίο έλειπε το τελευταίο τμήμα του αριστερού ποδιού από το ύψος του γόνατου. Δεν μπόρεσα να καταλάβω αν η αναπηρία του παιδιού οφειλόταν σε ατύχημα ή σε γενετήσια ανωμαλία, καθώς δεν ξεχώριζες γόνατο, με τη γνωστή του οστού στρογγυλάδα, αλλά ένα λεπτό και ελαφρώς γυρτό κομμάτι κρέας που τέλειωνε αρμονικά λες, δυο σπιθαμές πιο πέρα. Ο τελευταίος νεαρός με το που πλησίασε άπλωσε το αριστερό του χέρι για ελεημοσύνη. Δεν έδωσα σημασία, τον προσπέρασα αδιάφορα, χωρίς ωστόσο να προλάβω ν' απομακρυνθώ σημαντικά. Ξαφνικά τον βλέπω ν' αγριεύει, ν' αποσπά το τσιγάρο του από το στόμα και να το σβήνει με βία στο αριστερό μου μάγουλο πιέζοντάς το δυο και τρεις φορές με βία με μίσος. Πόνεσα.

(από τη συλλογή *Υπέρ ηρώων*, 1998)

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΑΣΣΟΣ

Ο κίνδυνος

τι στενό πέρασμα
που είναι το κορμί
δισταγμός που δεν καταλήγει
τρυπώνει στο φόβο όπως
το απελπισμένο αγρίμι στη φωλιά του
όπως ο διωγμένος νεκρός
στον τάφο του
επιτέλους πέρασε ο κίνδυνος
η ζωή λέω πέρασε
και δε με πέτυχε

(από τη συλλογή *Η πείρα του θανάτου*, 1989)

Να επισκεπτόμαστε τους επιζώντες ποιητές

Να επισκεπτόμαστε τους επιζώντες ποιητές
αν μάλιστα τυχαίνει να μένουμε στην ίδια πόλη
να τους βλέπουμε πού και πού
γιατί εκεί που ζούμε ήσυχοι
βέβαιοι πως ζούνε κι αυτοί – ξεχασμένοι έστω
εκεί έρχεται το μαντάτο τους.

Οι καλοί ποιητές μάς φεύγουνε μια μέρα
όχι γιατί πεθαίνουνε
από έμφραγμα ή από καρρίνο
αλλά γιατί φυτρώνουνε στα βλέφαρά τους
λουλούδια τρομερά.

Ανοίγουνε κιτάπια στην αρχή
πάνε μετά στον οφθαλμίατρο
ρωτάνε κηπουρούς βοτανολόγους
η επιστήμη σηκώνει τα χέρια ψηλά
λόγια φοβισμένα κι αόριστα
οι περαστικοί κι οι γείτονες σταυροκοπιούνται.

Έτσι σιγά σιγά οι ποιητές μαζεύονται
αποτραβιούνται σπίτι τους
ακούγοντας δίσκους παλιούς
γράφοντας λίγο
όλο και πιο λίγο
πράγματα μέτρια.
Στο μεταξύ μες στην κλεισούρα
τα τρομερά λουλούδια αρχίζουν να ξεραίνονται
και να κρεμάνε
κι οι ποιητές δε βγαίνουν πια
μήτε για τα τσιγάρα τους στο διπλανό περίπτερο.
Μόνο σκεβρώνουνε κοντά στο τζάκι
ζητώντας την απόκριση από τη φωτιά
που πάντα ξεπετάει στο τέλος μια της σπίθα
κι αυτή γαντζώνεται
στα ξεραμένα φύλλα πρώτα
ύστερα στα ξερά κλαριά
σ' όλο το σώμα
και τότε λάμπει το σπίτι
λάμπει ο τόπος
για μια μόνο στιγμή

κι αποτεφρώνονται.

(από τη συλλογή *Αναπήρων πολέμου*, 1982)

ΝΙΚΟΣ ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

Παράδοσις (απόσπ.)

Όλοι μου φωνάζουν:
παραδόσου!

Αλλά εγώ δεν παραδίδομαι. Αρκούμαι να παραδίδω μαθήματα Αγγλικής γλώσσας
δix, ή και τρεις ακόμη της εβδομάδος, εις τας θνισιγενείς ραπτομηχανάς των
επάλλξεων. Όλοι μου φωνάζουν:

παραδόσου!

Ό χ ι. Θα παραδώσω μόνον τις εξάγωνες φωτοβολίδες των λαιμητόμων στο
μαρμαρωμένο βασιλιά. Όλοι μου φωνάζουν:

παραδόσου!

Καλά... Να παραδοθώ... Έστω. Αλλ' όμως γιατί; Είμαι ή δεν είμαι ο συμμετοχος
του νυκτερινού εγκλήματος; Είμαι ή δεν είμαι το αλαλάζον άροτρον, ο
κροκόδειλος-βενζίνη; Είμαι ή δεν είμαι η πύρινη περικεφαλαία του σκυτοτόμου, ο
πολέμιος των αστραπών; Καθώς καταλαβαίνω μολαταύτα πως η ζωή μου ήτανε το
φυτίλι της λάμπας, ήτανε με μια λέξη, ο ηλεκτρικός διακόπτης των αραμαϊκών
κλειδοκυμβάλων της σιωπής, γι' αυτό,

παραδίδομαι!

(Μην ομιλείτε εις τον οδηγόν, 1938)

Ποίηση 1948

Τούτη η εποχή
του εμφυλίου σπαραγμού
δεν είναι εποχή
για ποίηση
κι άλλα παρόμοια:
σαν πάει κάτι
να
γρaφή
είναι
ως αν
γρoφoνταν
από την άλλη μεριά
αγγελτηρίων
θανάτου

γι' αυτό και
τα ποιήματά μου
είν' τόσο πιoραμένα
(και πότε — άλλωστε — δεν είσαν;)
κι είναι
— προ πάντων —
και τόσο
λίγα

(από τη συλλογή «ΕΛΕΥΣΙΣ», 1948)

Όχι Μπραζίλια μα Οκτάνα

Όταν διά της πίστεως και της καλής θελήσεως, αλλά και από επιτακτική, αδήριτον ανάγκη δημιουργηθούν αι προϋποθέσεις και εκτελεσθούν όχι οικοδομικά, ή ορθολογιστικά, μα διαφορετικά τελείως έργα, εις την καρδιά του μέλλοντος, εις την καρδιά των υψηλών οροπεδίων και προ παντός μέσ' στην καρδιά του κάθε ανθρώπου, θα υπάρξει τότε μόνον η Νέα Πόλις και θα ονομασθή πρωτεύουσα της ηνωμένης, της αρραγούς και αδιαίρετου Οικουμένης.

[...] Δεν θα εξετάσω τας λεπτομερείας. Είναι μακράν ακόμη η εποχή, ώστε από τούδε να τας γνωρίζωμεν καταλεπτώς, ή «a priori». Αυτό που με ενδιαφέρει απολύτως –και θα έπρεπε να ενδιαφέρει όλους– είναι ότι η Νέα Πόλις θα ολοκληρωθή, θα γίνη. Όχι βεβαίως από αρχιτέκτονας και πολεοδόμους οηηματίας, που ασφαλώς πιστεύουν, οι καημένοι, ότι μπορούν αυτοί τους βίους των ανθρώπων ει των προτέρων να ρυθμίζουν και το μέλλον της ανθρωπότητας, με χάρακες, με υποδεκάμετρα, γωνίες και «ταυ», μέσα στα σχέδια της φιλαυτίας των, ναρκισσευόμενοι (μαρξιστικά, φασιστικά, ή αστικά), πνίγοντες και πνιγόμενοι, να κανονίζουν. Όχι, δεν θα κτισθή η Νέα Πόλις έτσι· μα θα κτισθή απ' όλους τους ανθρώπους, όταν οι άνθρωποι, έχοντας εξαντλήσει τας αρνήσεις, και τας καλὰς και τας κακάς, βλέποντες το αστράπτον φως της αντισοφιστείας –τουτέστι το φως τής άνευ δογμάτων, άνευ ενδυμάτων Αληθείας– παύσουν στα αίματα και στα βαριά αμαρτήματα χέρια και πόδια να βυθίζουν, και αφήσουν μέσα στις ψυχές των, με οίστρον καταφάσεως, όλα τα δένδρα της Εδέμ, με πλήρεις καρπούς και δίχως όφεις –μα τον Θεό, ή τους Θεούς– τελείως ελεύθερα ν' ανθίσουν. [...]

Οκτάνα θα πει πυρ, κινήσεις, ενέργεια, λόγος, σπέρμα.

Οκτάνα θα πει έρως ελεύθερος με όλας τας ηδονάς του.

Οκτάνα θα πει ανά πάσαν στιγμήν ποιήσεις, όμως όχι ως μέσον εκφράσεως μόνον, μα ακόμη ως λειτουργία του πνεύματος διηνεκής. [...]

Οκτάνα θα πει οι άνθρωποι άγγελιοι να γίνουν, αλλ' άγγελοι με φύλον φανερόν, συγκεκριμένον [...]

(Οκτάνα, 1980)

ΖΗΣΙΜΟΣ ΛΟΡΕΝΤΖΑΤΟΣ

Πήραμε δάκρυα δανεικά και μοιρολόγια ξένα
Τα μοιρολόγια απ' τα χωριά τα δάκρυα από τις χώρες
Έμεινε η δόλια μάνα μας με τον αβάσταχτο χαμό
Πέρα στις Μάνης τα βουνά στου Γράμμου τα ντερβένια

Και τα κοράκια της Ελλάδας
Πετάνε κάμπους και γκρεμούς
Ψάχνοντας για μικρούς στρατιώτες
Από μεγάλους σκοτωμούς

(Μικρά Σύρτις, 1955)

1968 μ.Χ.

Ειρήνην αφήμι υμίν...

Ωσότου μια Παρασκευή (σχεδόν
Μεγάλη)
Στις τριάντα του Γενάρη παν είκοσι χρόνια
Σούρουπο πέντε χτυπημένες a *las cinco de la tarde*
—Πρωτύτερα δειλίνισε το ταχτικό του
Ξυνόγαλα, λεμόνι, χόρτα, πορτοκάλι
Αλόη χυμό, βρασμένη πιπερόριζα, γιδίσιο γάλα—
Την ώρα που έδραμε στις προσευχής τον τόπο
Καθώς το συνηθούσε από τη μέρα
Την αποφράδα που στη χώρα ξέσπασεν αμάχη
Και σκοτωμούς ολούθε Ινδών και Μουσουλμάνων,
Στηριγμένος στις δυο μικρές συγγένισσές του
Τη Μανού και την Άβχα
Εκεί στη σύδεντρη λεωφόρο του Αλβουκέρκη
Την ώρα αυτή
που αναμερίζαν να διαβεί τα πλήθη
Σαν τα σπαρτά ή στη μέση χωρισμένη κόμη
Ως να πατήσσει τέλος μια βαθύσιωτη απλωσιά [...]
Αντάμα με το λαό [...]

Τέτοιαις λογής ο κόσμος.

Κι όμως *ειρήνην την εμήν*
ακούμε πάντα [...]

Ακούμε ή δεν ακούμε;

(από τη *Συλλογή*, 1991)

ΖΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Χωρίς προσωπίδα κι ελπίδα παρήγορη

Είπες
ίσως υπάρξει πέρασμα
από μια πίεση ερμητική
κι από έναν κόσμο γύψινο, ραμμένο, συντριμμένο.
Ήρθαν σε λίγο τα τέρατα
απ' τ' άνοιγμα του τραύματος και της γενναίας δειλίας.
Είπες
θα διαβείς τα σύνορα κρυφά
τις αποστάσεις και τους όρους θα συμπτύξεις
ν' αντικρίσεις το γαλάζιο τ' ουρανού
ρουφώντας αμόλυντο αγέρα.

Πώς μπορεί να ξεφύγει κανείς
απ' τα δικά του σύνορα
γειτονεμένα επίμονα με τα οχυρά των άλλων;

Τώρα κοιτάς
χωρίς προσωπίδα ελπίδα παρήγορη
δίχως αναβολής των αναχαίτιση
ωραιότητα πεζή
τη ριψοκίνδυνη ζωή σου.

Γύρω κοινωνίες ιδέες και Κόμματα δεν καταργούν την Άβυσσο
ούτε το πνεύμα ζωής υπεράνω των υδάτων.

(ανέκδοτο)

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ

Κατά Σαδδουκαίων (απόσπ.)

Για τούτο παρέμεινα με τα κουρέλια μου
όπως με γέννησε η Γαλλική επανάσταση
όπως με γέννησε η απελευθέρωση των νέγων
όπως με γέννησες μάνα μου Ισπανία
ένας σκοτεινός συνωμότης.

Εγώ/ ένδοξος/ γράφω/ σ' όλα τα όνειρά σας: Ελευθερία.

[...]

Ξαφνιάζονται οι άνθρωποι σαν ακουστεί το *Εμπρός επαναστάτες*

Ξαφνιάζονται σαν ακουστεί Ελευθερία

Πάψε τους ύμνους σου αστέ ποιητή Έλληνα Λειβαδίτη

για έρωτες σπίτια και ηρεμία

όσο ανθρώπινα κι αν είναι.

Αύριο θ' αναγκαστείς να φωνάξεις όπως άλλοτε μαζί μου

θάνατος στους τυράννους. [...]

Εγώ με τη φωτιά του '17 προχωράω αντίθετα

από τα συνέδρια τις συσκέψεις. [...]

Κανένας πια δεν έμεινε ποιητής.

Έτσι μονάχος ανοίγω το δρόμο.

(1953)

ΤΙΤΟΣ ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ

Στάσεις

Από τη στάση μου

προς τη ζωή

βγαίνουν

τα ποιήματά μου.

Μόλις υπάρχουν

τα ποιήματά μου

μια στάση μου επιβάλλουν

αντίκρυ στη ζωή.

(*Μαθητεία* (1956-1959), 1963)

Η έκπληξη

Μ' έκπληξη ανακαλύπτω στα κατάβαθρά μου
ακόμα να θρηνώ που χάθηκε η επανάσταση
όσο κι αν ξέρω πως αργά ή γρήγορα
θα 'χα κι εγώ την τύχη εκείνων
που οι νικηφόρες επαναστάσεις τούς συντρίβουν.

(*Αντικριστοί καθρέφτες*, 1988)

Τα ομοιώματα και τα πράγματα

[...]

Όμως οι ποιητές παρά την έπαρσή τους
ή την ταπείνωση μπροστά στους ισχυρούς
την αυταρέσκεια ή τη λατρεία των πολλών
παρά την ελλειπτικότητα ή τους πλατειασμούς
κάποια στιγμή επιλέγουν, καταγγέλλουν, ελπίζουν
ζητούν, όπως το ζήτησε την κρίσιμη ώρα
ο άλλος ποιητής, *περισσότερο φως*.
Κι η ποίηση δεν προσαρμόζει στα παρόντα
το ίδιο έργο που παίζεται από χρόνια
δεν ψαλμωδεί οδηγίες χρήσεως του καλού
δεν ζωντανεύει ψόφιους σκύλους της μεταφυσικής.
Επισκοπώντας τα πράγματα που έχουν ήδη γίνει
η ποίηση ψάχνει γι' απαντήσεις
σ' ερωτήματα που ακόμα δεν έχουν τεθεί.

(*Η Αντίσταση των γεγονότων*, 2000)

Στίχοι, 2

Στίχοι που κραυγάζουν
στίχοι που ορθώνονται τάχα σαν ξιφολόγχες
στίχοι που απειλούν την καθεστηκυία τάξη
και μέσα στους λίγους πόδες τους
κάνουν ή ανατρέπουν την επανάσταση,
άχρηστοι, ψεύτικοι, κομπαστικοί,
γιατί κανένας στίχος σήμερα δεν ανατρέπει καθεστώςτα
κανένας στίχος δεν κινητοποιεί τις μάζες.
(Ποιες μάζες; Μεταξύ μας τώρα –
ποιοι σκέφτονται τις μάζες;
Το πολύ μια λύτρωση ατομική, αν όχι ανάδειξη.)
Γι' αυτό κι εγώ δε γράφω πια
για να προσφέρω χάριτινα ντουφέκια
όπλα από λόγια φλύαρα και κούφια.
Μόνο μια άκρη της αλήθειας να σηκώσω
να ριζώ λίγο φως στην πλαστογραφημένη μας ζωή.
Όσο μπορώ, κι όσο κρατήσω.

Αύγουστος 1957

(*Μαθητεία* (1956-1959), 1962, ενότητα «Το Δάσος και τα δέντρα»)

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ

Happy day

Δεν έχει τι, δεν έχει πώς,
της ταινίας μας το φως,
μια κηλίδα μόνο σκάει
και το καίει και το γεννάει.

Τήνε λένε Μακρονήσι.
ο λαός έχει νικήσει.
Σκάει αλυσιδωτός
μες στο αίμα του παντός.

Προδοσίες και ψευτιές,
και μουρλές πολιτικές
όποιος λύγισε εκεί,
λέω, για πάντα έχει σωθεί,
όχι που είναι στη ζωή,
μα που υπόφερε πολύ.

Τόσο φως που αιμορραγεί
θέλω να αναστηθεί
με το τι και με το πώς
σαν καρκίνος θάνατος

Ξέρω ανθρώπους σαν κι εσάς
που μου λεν. «Μην τα ρωτάς»!
Γύρω στο σαράντα οχτώ,
πέρασα από κει κι εγώ
ήταν μέρες φοβερές,
στη Μακρόνησο, που λες».

Τώρα όμως που κι εγώ είμαι εκεί,
μες στο φιλμ του Παντελή,
νοιώθω πρώτη μου φορά,
τι σημαίνουν όλα αυτά.
Νιώθω άλλος, κι άλλη μια
χαιρετώ με τη γροθιά.
Δεν έχει τι, δεν έχει πού,
στις οθόνες του λαού.

ΤΑΣΟΣ ΓΑΛΑΤΗΣ

Ο Αμαλάκιστος

X. P.

Εσύ δεν κάνεις για δω
είσαι ακόμη «αμαλάκιστος», του είπαν
και τον έδιωξαν.

Ήταν δεν ήταν έντεκα χρονώ
και πώς να τα 'βγαζε πέρα με τα θηρία της λαχαναγοράς·
μα πού να ήξεραν
την ευδόκιμη μετ' ου πολύ θητεία του
στο θανάσιμο για τα ήθη εκείνου του καιρού αμάρτημα
– μια ιστορία εξίσου οδυνηρή
αλλά δεν είναι του παρόντος –

Θα 'βρισκε αλλού δουλειά
θα χτυπούσε άλλες πόρτες
τι άλλο του έμενε με τον πατέρα του στις εξορίες
και τη μανούλα του ολημερίς στις φάμπρικες.

Μου αφηγήθηκε το περιστατικό χρόνια μετά
ψημένος πια για τα καλά με τις δικές του εξορίες
τη δικηγορική και τα κρυφά χαρτιά του,
διόλου τουτέστιν «αμαλάκιστος»!

Λευκόθριζ
γάστρων ολίγο λόγω της οινοφλυγίας
μ' ένα μπαλονάκι στην καρδιά
στ' άπατα πνιγμένος
από τη μαλακία της λεγόμενης μεταπολίτευσης.

(*Ανυπόποδες και σφενδονίτες*, 2005)

ΝΑΤΑΣΑ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ

Να πέφτεις

Γλιστρώ
στον απολυμασμένο κόσμο σας
και ξέρω τώρα
τι σημαίνει «γαλάζιο»
Να πέφτεις
για να μπορείς να ψηλαφίσεις
τα πράγματα
ακέραια
στην προοπτική τους.

(*Στις εξόδους των πόλεων*, 1971)

Ποίηση

(ανέκδοτο)

ΕΓΚΩΜΙΟ ΤΩΝ ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΩΝ
ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ

Αίγιο	175	Αγρίνιο	277
Άμφισσα	186	Αλεξανδρούπολη	849
Αρεόπολη	327	Αργος	135
Βέροια	510	Άρτα	360
Γύθειο	301	Βόλος	316
Έδεσσα	559	Δράμα	712
Θεσσαλονίκη	508	Θήβα	72
Ιωάννινα	435	Καβάλα	707
Καστοριά	512	Κήποι Έβρου	893
Κιλκίς	563	Κοζάνη	497
Κόρινθος	83	Κυλλήνη	284
Λάρισα	356	Μεγαλόπολη	229
Ναύπλιο	147	Νάουσα	529
Ξάνθη	727	Ορεστιάδα	967
Πάτρα	213	Πολύγυρος	577
Πρέβεζα	370	Πτολεμαίδα	525
Πύλος	326	Σιάτιστα	524
Σπάρτη	255	Τρίπολη	195
Φλώρινα	578	Χαλκίδα	88

(Πίνακας χιλιομετρικών αποστάσεων από Αθήνα)

Μηκήλ Μητράς

(Από τη συλλογική έκδοση *Το ταξίδι*, Μάιος 2009)

ΑΡΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Ποιητική

1

Αξίζει δεν αξίζει
στέλνω τις εκθέσεις μου σε χώρες που δε γίνανε ακόμα
προδίνω τις κινήσεις ενός ήλιου
που πέφτει την αυγή δίπλα στις μάντρες
επικυρώνοντας με φως
τις εκτελέσεις.

2

Η κάθε μου λέξη
αν την αγγίζεις με τη γλώσσα
θυμίζει πικραμύγδαλο.
Απ' την κάθε μου λέξη
λείπει ένα μεσημέρι με τα χέρια της μητέρας δίπλα στο ψωμί
και το φως που έσταζε απ' το παιδικό κουτάλι στην πετσέτα.

3

Η μόνη ξιφολόγη μου
είταν το κρυφοκοίταγμα του φεγγαριού απ' τα σύννεφα.
Ίσως γι' αυτό δεν έγραψα ποτέ
στίχους τελεσίδικους σαν άντερα χυμένα,
ίσως γι' αυτό εγκαταλείπουν ένας ένας τα χαρτιά μου
και τους ακούω στις κουβέντες όσων δε με έχουνε διαβάσει.

(*Άγονος Γραμμή*, 1952· *Ποιήματα 1941-1974*, 1974)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΛΑΣ

Θεατρικά

Κάθε απομεσήμερο σέρνει η Αντιγόνη
το τυφλό της πάθος στο Κολωνάκι.
Ματαιοπονεί. Το γκαρσόνι με τον Ηδύποδα
δεν της έρχεται.
Ήρθε απόψε η Γιοκάστα. Απεθεώθη
τις προάλλες στο ρόλο της Θεοτόκου.

(περ. «Πάλι», τεύχ. 1, Ιαν. 1964· *Οδός Νικήτα Ράντου*, Ίκαρος 1977)

ΤΑΚΗΣ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

[Ο χάρτης]

Η ΣΚΟΤΟΥΡΑ είναι, τώρα εδώ, να μην αρχίσεις πάλι τα ψέματά. Θα σου σπάσω τα μούτρα σου, θα σε σκίσω, θα σε σκα(ο)τώσω, αν τολμήσεις πάνω σ' αυτό να μου πεις τα συνηθισμένα σου ψέματά. Πσοφίμι!

(Ο χάρτης, 1977)

ΜΑΝΟΛΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ

Ποιητική

— Προδίδετε πάλι την Ποίηση, θα μου πεις,
Την ιερότερη εκδήλωση του Ανθρώπου
Την χρησιμοποιείτε πάλι ως μέσον, υποζύγιον
Των σκοτεινών επιδιώξεών σας
Εν πλήρη γνώσει της ζημιάς που προκαλείτε
Με το παράδειγμά σας στους νεωτέρους.

— Το τι δ εν πρόδωσες ε σ ύ να μου πεις
Εσύ κι οι όμοιοί σου, χρόνια και χρόνια,
Ένα προς ένα τα υπάρχοντά σας ξεπουλώντας
Στις διεθνείς αγορές και τα λαϊκά παζάρια
Και μείνατε χωρίς μάτια για να βλέπετε, χωρίς αυτιά
Ν' ακούτε, με σφραγισμένα στόματα και δε μιλάτε.
Για ποια ανθρώπινα ιερά μας εγκαλείτε;
Ξέρω: κηρύγματα και ρητορείες πάλι, θα πεις.
Ε ναι λοιπόν! Κηρύγματα και ρητορείες.

Σαν π ρ ό κ ε ς πρέπει να καρφώνονται οι λέξεις

Να μην τις παίρνει ο άνεμος.

(«Ο Στόχος», στην ομαδ. εκδ. *Δεκαοκτώ Κείμενα. Τα Ποιήματα*, 1971)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

Κύκλωπες και καταστήματα

Η λύσις της λυπομανίας περιέχει την κόπωσιν των κλυδωνισμών του παγωμένου φρέατος. Σύμπασα η διαστολή της αναστηλώσεως των ορθίων καμήλων επί του είδους της φωτιάς που όλοι μας προτιμούμε συγκατανεύει ως περικοπή των βραχυτέρων σηματοφόρων της ανοίξεως. Εδώ περαστικά σαλπίσματα των βρουχωμένων γυπαετών εκεί σημάδια στα μάγουλα των ημιγύμνων γυναικών που μας προσμένουν αντί βοής των χήρων ερπετών. Κάτω από τους κλώνους των υπερωκεανείων σιμά σε μας θα λογισθούν ως σαλτιμπάγκοι οι χορτοφάγοι ιππείς και θα συρρέουν ως ροπή του πρακτικού σαρακηνού τα κρύσταλλα του και τα δέρματα των αχλαδιών που προτιμούν τη στύση του πέους από τα σύννεφα της νηνεμίας πλαγιών δρόμων χημικής αναιρέσεως και ανευρέσεως κόπρων και κοσμημάτων.

(Υψικάμνος, 1935)

Καρπός ελαίου

Επάνω από την δοσοληψία των μiasματικών υδάτων μιας νόσου που κατεδικάσθη οριστικώς
Η άχνα της υγείας μεσουρανεί και μέλπει
Η πίστις της περιπετείας δεν χαλαρώθηκε
Τα μάτια της είναι πράσινα και κατοπτρίζονται μέσ' στα νερά της νεότητας
Ένας νέος συναντά μια νέα και την φιλεί
Από τα χείλη τους αναπηδούν οι λέξεις μεθυσμένες
Όλη η ζωή τους μοιάζει με λειβάδι
Επαύλεις εδώ κ' εκεί κοσμούν την πρασιά του
Νεότης νεότης τι ωραία που είναι τα μαλλιά σου
Τα χαϊμαλιά σου τα στολίζουν άνθη μυγδαλιάς που ανθεί σε χώρα πεδινή
Οι θρίαμβοι των καισάρων περνούν καμιά φορά απ' αυτή τη χώρα και παρασύρουν τα νερά
των κήπων
Οι γυναίκες των κηπουρών γυμνώνουν τα στήθη τους και τους παρακαλούν
Μια σειρά μαργαριταριών στάζει σε μια χοάνη
Κάθε μαργαριτάρι είναι μια σταγών και κάθε σταγών είναι ένας δρόκος
Το κάστρο του κατέρρευσε και τώρα παίζουν τα παιδάκια μέσ' στους ίσιους
Τα θρύφαλλα του καθρέφτη της πυργοδέσποινας είναι κι αυτά πετράδια
Που ρίχνουν στον πετροπόλεμο τα παλληκάρια.

(Ενδοχώρα, 1945)

Υψίπεδον της διελεύσεως

Στον René Laforgue

Πουλιά στον αέρα
Και τρωτικά στις τζέπες του καιρού
Κάθε καρδιά κτυπά στα στήθη
Καθώς σφυρί που τραγουδά
Περιστροφές αιλούρων κ' ερωτευμένων γυναικών

Στην χλόη και στις όχθες
Των ποταμών με τα σταχτιά βapόρια.

Όλα στη γη θέλουν αγάπη και στοργή
Τα πάντα μοιάζουν στην βαθύτερη πηγή τους
Τα κύτταρά μας τα επισκέπτονται οι μέλισσες
Τα ονείρατά μας κατοικούν μέσ' στις ψυχές μας
Και λούονται μέσ' στα ποτάμια
Με πληθυσμούς και με αγέλες.

Όλα στη γη θέλουν αγάπη και στοργή
Είμαστε κλώνοι με πεφτάστερα μπλεγμένα μέσ' στα φύλλα
Της λεωφόρου που μας έρχεται και κατευθύνει
Τα γάργαρα συμπλέγματα
Των πανηγύρεων
Σε κάθε στροφή του δρόμου μέσ' στο δάσος
Με τα πολύχρωμα πουλιά και τα μαμούνια
Που φτερουγίζουν μέσ' στα γέλια των παιδιών
Με τα τζιτζικία που αγάλλονται στη ζέστη
Και προκαλούνε στύσεις στους πατέρες.

(*Ενδοχώρα*, 1945)

Γήπεδον

Στη Μάτση

Είσουν σαν μια σιγή που την διαπερά ο άνεμος. Το τραύμα σου όμως, το είχα επουλώσει και οι λέξεις που λέγαμε, μας πλησιάσανε τόσο, που και η σιγή και το διάκενο των ημερών πριν γνωρισθούμε, χάθηκαν ολοτελώς. Στο γήπεδο της αγάπης μας, δεν γειτνιάζουν άλλοι. Είσαι καλή και η καλλονή σου υπερβαίνει τα όρια της πολιτείας, και φθάνει ίσαμε τα κράσπεδα της χθεσινής σου μοναξιάς, που την κατέλυσες εσύ. Ναι, στο γήπεδον αυτό, δεν γειτνιάζουν άλλοι. Είμαι κοντά σου εγώ και μένω μέσ' στις ελπίδες σου, όπως μένεις εσύ μέσα στα βλέφαρά μου, όταν κοιμάμαι. Οι λέξεις των άλλων ήρχισαν να μοιάζουν με ξένα πρόσωπα, άγνωστα σε μένα και, ίσως, και σε σένα. Ωστόσο, τι πειράζει. Το κέλυφος του παρελθόντος έσπασε, και βγήκες εσύ, γιομάτη, οριστική και με βελούδο που άφινε ημίγυμνο το στήθος σου. Γι' αυτό, τούτο το γήπεδον, δεν θα το λησμονήσω ποτέ· θα το αγοράσω, και ποτέ δεν θα το πουλήσω. Γι' αυτό θα σου πω πως είμαι σαν μια πέτρα που την κρατάς εσύ στο χέρι σου. Πέτρα θερμή, παλλομένη με κάθε χτυποκάρδι μου, μέσ' την ηδύτητα της αφής σου. Όταν ξυπνήσουν μέσα της οι αναμνήσεις άλλων ετών, θα φανούν και στους δυο μας, σαν απολιθωμένα χρονικά της ιστορίας, γιατί και οι πέτρες έχουν την ιστορία τους, όπως και η πέτρα που θα κρατάς εσύ στο χέρι σου. Γι' αυτό, τούτο το γήπεδον δεν θα το πουλήσω, μα θα το κρατήσω με όλες τις πέτρες του, με όλα τα πετράδια, με όλα του τα στολίδια, και ας ψάχνουν οι άλλοι να βρουν ό,τι γυρεύουνε μέσα στην λυδία λίθο τους.

Οι μηχανές και τα δρεπάνια του κτήματός μας δεν ηγοράσθησαν εισέτι. Αλλά τούτο δεν σημαίνει, αγάπη μου, πως το σιτάρι μας δεν θα θεριστή. Θα θεριστή μια μέρα, και οι δρέποντες τους καρπούς θάμαστε πάλι εμείς, χιλιάκις εμείς, με τα χέρια μας απλωμένα επάνω από τους κάμπους μας και επάνω από τις πεδιάδες των παιδιών μας. Ένα παιδί μπορεί να σκύβη κάποτε μέσα στα στάχυα, για να βρη ένα κουμπί ή μια χρυσόμυγα,

απαστράπτουσα, μα αυτό δεν σημαίνει πως το σιτάρι μας θα μείνει άκοπο. Τίποτε δεν είναι πιο χαρίεν, από τα βήματα των παιδιών που μεγαλώνουν. Τίποτε δεν είναι πιο σαφές, από τα βήματα των όντων που ενηλικιώθησαν. Τίποτε πιο ωραίο, από την ανάτασι των οφθαλμών και των βραχιόνων ανθρώπων, που, βγάζοντας τα υποκάμισά των, λυτρώνουν τους πόθους των κορμιών των. Και οι πιο ασήμαντες κινήσεις των μπορούν να καρποφορήσουν. Μπορούν να γίνουν εργαστήρια με πρασιές και ανθούς, μέσα στο μένος των αγρών. Αγάπη μου, είπα εργαστήρια. Τα εργαστήρια αυτά θάναι δικά μας· και θάναι φωτεινά ιδρύματα, ρόδινα στην όψη τους και ορθοστήλωτα στον βόμβο τους, κάθε φορά που θα περνάμε εμείς εμπρός απ' τα κατώφλια τους, ως ερμηνευταί της λειτουργίας των, ή ως θερισταί του πέριξ σίτου, του σίτου που αναθρώσκει από τη γη, όπως αναπηδούν οι ορμέμφυτες κραυγές από τα στόματα πλασμάτων που φρυάττουν.

Αγάπη μου, σε αγαπώ, και θάναι το ταξίδι μας, σαν ανοιξιάτικη πομπή των μύρων.

(Γραπτά ή Προσωπική Μυθολογία, 1936-1946)

ΝΙΚΟΣ ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

Νυκτερινή Μαρία

Την επομένην ακριβώς του θανάτου μου, ή μάλλον της θανατώσεώς μου, πήρα να διαβάσω όλες τις εφημερίδες, για να μάθω όσο το δυνατόν περισσότερες λεπτομερείας ως προς τα της εκτελέσεώς μου. Φαίνεται ότι οδηγήθην εις το ικρίωμα υπό αυστηράς συνοδείας. Φορούσα, λέει, κιτρίνου χρώματος επενδύτην, δικτυωτόν λαιμοδέτην και περιεφραλαίαν. Τα μαλλιά μου ήτανε όμοια με βούρτσα, ίσως μπογιατζή, ίσως πιτυοκάμπτη. Κατόπι πετάζανε το πτώμα μου μακριά, σ' ένα βαλτοτόπι, όπου ήτανε άλλοτε λημέρι του γάλλου Καρτεσιού κι' όπου βρισκόταν επίσης, χρόνια τώρα, βορά των ορνέων και μιας ιεροδούλου λεγομένης Ευτέρπης, το ένδοξο πτώμα του αιμνήστου Καρχαμανλάκη. Κι' ενώ πολλά ελέγοντο ιεροκρυφίως, ότι κατά την εποχήν εκείνην ευρισκόμουνα, κατ' άλλους μεν στο Μαρακαϊμπο της Νοτίου Αμερικής, κατ' άλλους δε στον Πειραιά, στο Πασσά Λιμάνι, εγώ βρισκόμουνα απλούστατα στο Ελμπασσάν (της Αλβανίας). Και το μόνο πράμα της προκοπής, που έτυχε να διαβάσω εκείνες τις ημέρες, ήτανε μια μακροσκελέστατη επιστολή του Ιταλού Γουλιέλμου Τσίτζη, του εγκαρδίου και μοναδικού μου φίλου, τον οποίον άλλωστε δεν γνώρισα ποτέ και για τον οποίον αμφιβάλλω ακόμα κι' αν υπάρχει. Με λίγες λέξεις, όλο το περιεχόμενο της επιστολής του αυτής ήτανε το εξής: «Είσαι», έλεγε, υπονοών βέβαια την Πολυξένη, «είσαι ένα παλιό γραμμόφωνο με μπρούντζινο χουνί κάτω από ένα μαύρο πανν».

(Μην ομιλείτε εις τον οδηγόν, 1938)

Μαρσινέλ

τώρα τα περισσότερα είναι κοιμισμένα

κι' ο ουραγάν μαίνεται
το τρελλό αναμάλλισμα των δέντρων
ακολουθεί την ύποπτη σιωπή
μακριά ηχούνε βροντές θόρυβοι κανόνια
κι' εδώ η βροχή
ραβδίζει τα πάντα
οι φυλλωσιές ουρλιάζουν

τα δέντρα ορθώνονται να φύγουν
και μέσ' στον αγριεμένο βάτο π' άνοιξε
ίδια ξεστηθισμένη γριά
η απότομη λάμψη της αστραπής
αποκαλύπτει
τους δυο σάπιους κορμούς δέντρων
που κοιτώνται στη λάσπη
—των δυο εραστών τα κορμιά—
με τα γυμνά κλαριά σα χέρια
να κουνούν
; φάσκελα
ή κραυγές
«μάθε να ζης!»;

στ' απάγκιο
να το ψωμί πλάι η γαβάθα π' αχνίζει
να το μαχαίρι
πάρε το μαχαίρι να κόψης ψωμί
παρ' το μαχαίρι
παρ' το μαχαίρι σου λέω εργάτη:
απόψε
να προσέξης απόψε:
τούτη η νύχτα δεν είν' ό μοια με τις άλλες !

Marinelle, 1956

(Εν ανθρώ Έλληνι λόγω, 1957)

Περί Ύψους

Certes, l' artiste désire s' élever,... mais l'homme doit rester obscur.
PAUL CÉZANNE

Ο Ιταλός πυροτεχνουργός έχει εγκαταστήσει το λιτό κι' απέριττο, το φτωχικό εργαστήριο του, επί της κορυφής του αττικού λόφου. Εκεί ασχολείται νυχθημερόν με τα άπειρα πειράματά του και με την παρασκευή των διάφορων προϊόντων του επιτηδεύματός του: βαρελότα, χαλκούνια, και άλλα «μαϊτάπια». Γιατί αυτός είναι που προμηθεύει τους πανηγυριστάς τις παραμονές των μεγάλων εορτών της Ορθοδοξίας, αλλά κι' αυτός είναι, πάλι, που, τις νύχτες των εθνικών επετείων, διακοσμεί τους ουρανούς μας με λογής-λογής φανταχτερά λουλούδια, μ' εκθαμβωτικά πλουμιά και με ταχύτατες ρουκέττες που καταλήγουν σε μυριόχρωμη βροχή από σπίθες. Σπανίως εγκαταλείπει το έργο, όμως, τα βράδια, ενίοτε, περιφέρει τη σακατεμένη κι' αλαμπουρνέζικη σιλουέττα του, από καπηλειό σε καπηλειό, χρησιμοποιώντας, κατά προτίμηση, τα σκοτεινότερα στενά της αγοράς. Το επάγγελμά του είναι άκρως επικίνδυνο: πυρίτις, κι' έσθ' ότε δυναμίτις, είναι η πρώτη ύλη των εργοχείρων του. Η παραμικρή απροσεξία αρκεί κι' επέρχεται η τρομερά καταστροφή: μέσα σε ειπωφαντικό κρότο τινάζονται στο καθαρό πρωινό και το εργαστήρι κι' ο πυροτεχνουργός μαζί, και βλέπομε να στριφογυρνούν ψηλά στον αέρα, ώρες, κι' ο Ιταλός και τα σανίδια της μπαράγκας και πηχτά σύννεφα σκόνης, ενώ μιαν έντονη μυρωδιά μπαρούτης απλώνεται παντού.

Όμως ποτέ δεν επέρχεται το μοιραίο, γιατί υπάρχει κάτι. Ένα μυστικό. Κι' αυτό το μυστικό είναι απλούστατα η σύζυγος που γρηγορεί. Πράγματι, η γυναίκα του, δική

μας: ευλαβική κι' ορθόδοξος χριστιανή, ξημεροβραδυάζεται στις εκκλησιές, και κάνει μετάνοιες, κι' όλο προσεύχεται για δαύτονε. Κι' έτσι τονέ κρατά στη ζωή.

Μάλιστα, κάτω στην χαράδρα που περιβάλλει τον αττικό λοφίσκο, εκεί, η μαύρη, έχει σπείρει τον κόσμο μ' αναρίθμητα προσκυνητάρια, τα περισσότερα μαρμάρινα, άλλα ταπεινότερα, όμως όλα με εικόνα Θεοτόκου ή άλλου αγίου, κι' όλα με μια θυρίδα, για τα λεφτά. Κάθε τόσο συλλέγει υπομονετικά τα χρήματα, και το μεγαλύτερο μεν μέρος διαθέτει γι' αγαθοεργούς σκοπούς, ενίσχυση απόρων, ανακούφιση ασθενών, αποπεράτωση εκκλησιών, κι' ένα άλλο μέρος το φυλά προσεκτικά, καθώς σκοπεύει μ' αυτό, εν καιρώ, ν' ανεγείρη εκκλησία τιμωμένη με τ' όνομα της Αγίας Αικατερίνης.

(Πιο πέρα, στη χαράδρα, κάποιος έχει εγκαταστήσει κυψέλες, μελισσιών, σ' ένα χωράφι, και, πιο πέρα ακόμη, μέσα σε περιβόλι, είναι τα ερείπια μισοχτισμένου αρχοντικού).

Αυτή η ιστορία του Ιταλού είναι κι' η ιστορία η δικιά μας, Ελένη. Δεν είμαι εγώ ο πυροτεχνουργός; Τα ποιήματά μου δεν είναι Πασχαλινά χαλκούνια, κι' οι πίνακές μου καταπλήσσαντος κάλλους νυχτερινά υπέρολαμπρα μετέωρα του Αττικού ουρανού; Κι' όμως, εάν ακόμη δεν με κατασπαράξανε αλύπητα, να πετάξουνε τις σάρκες μου στα σκυλιά, αυτό δεν το χρωστάω σ' εσένα, στη μεγάλη στοργή σου και στην αγάπη σου; Το ξέρω, μη μου κρυφτείς, το ξέρω σου λέω: προσεύχεσαι για μένα!

Μάζευε τα λεφτά των προσκυνηταρίων μας και σκόρπαε, με τ' άγια λευκά σου χέρια, το καλό παντού. Όμως κράτα ένα μέρος, να συγκεντρώσωμε, κι' εμείς, λίγο-λίγο ένα ποσό, για ν' ανεγείρουμε μιαν εκκλησιά αφιερωμένη στην Βασίλισσα που είχε τ' όνομά σου. Εκεί μέσα, σ' αυτήν την εκκλησία θε να σε παντρευτώ. Γιατί είσαι ωραία, έχεις την πιο ευγενική ψυχή, και σ' αγαπώ παράφορα.

(Εν ανθρωώ Έλληνι λόγω, 1957)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ

**Ωδή τρίτη
Εἰς Θάνατον**
(ἀπόσπασμα)

στροφή α'.

Εἰς τούτον τον ναόν,
των πρώτων Χριστιανῶν
παλαιότατον κτίριον,
πῶς ἦλθον; πῶς ευρίσκομαι
γονατισμένος; 5

δ'.

Ακούω του λυσσώντος
ἀνέμου την ορμήν·
κτυπά με βίαν· ἀνοίγονται
του ναοῦ τὰ παράθυρα
κατασχισμένα. 20

β'.

Ὅλην την Οἰκουμένην
σκεπάζουν σκοτεινά,
ἡσυχά, παγωμένα,
τὰ μεγάλα πτερά
της βαθείας νύκτας. 10

ε'.

Από τον ουρανόν,
όπου τὰ μελανόπτερα
σύννεφα ἀρμενίζουν,
το ψυχρόν της ἀργύριον
ρίπτει η σελήνη. 25

γ'.

Εδῶ σίγα· κοιμῶνται
των ἀγίων τὰ λείψανα·
Σίγα ἐδῶ, μὴ ταράξης
την ἱερὰν ἀνάπαυσιν
των τεθνημένων. 15

ς'.

Και ἓνα κρῦον φωτίζει
λευκόν, σιγαλόν μάρμαρον·
σβησθέν λιβανιστήριον,
κερία σβηστά καὶ κόλυβα
ἔχει το μνήμα. 30

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Ἡ Γυναίκα της Ζάκυθος

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ [6]

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝΤΑ ΓΕΝΑΜΕΝΟ ΠΑΡΟΝ. Ἡ ΚΑΚΙΑ ΕἶΝΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ

1. Καὶ ἐκοίταξα τριγύρου καὶ δὲν ἐβλεπα τίποτες καὶ εἶπα:
2. Ὁ Κύριος δὲν θέλει νὰ ἰδῶ ἄλλο. Καὶ γυρίζοντας τὸ πρόσωπο ὅπου ἦταν οἱ πλάτες μου ἐκίνησα γιὰ νὰ πάω στὸν Ἄϊ Λύπιο.
3. Ἀλλὰ ἀκουσα νὰ τρέμει ἡ γῆ ἀπὸ κάτου ἀπὸ τὰ πόδια μου, καὶ πλήθος ἀστραπὲς ἐγιόμοζαν τὸν ἀέρα πάντα αὐξάνοντας τὴ γοργότητα καὶ τὴ λάμψη. “Καὶ ἐσιιάχθηκα, γιὰτὶ ἡ ὥρα ἦταν κοντά στ’ ἀγρία μεσάνυχτα”.
4. Τόσο που ἐσπρωῶ ομπρὸς τὰ χέρια μου καθὼς κάνει ὁ ἄνθρωπος οποῦ δὲν ἔχει τὸ φῶς του.
5. Καὶ ἐυρέθηκα ὀπίσω ἀπὸ ἓνα καθρέφτη, ἀνάμεσα σ’ αὐτόνε καὶ στὸν τοίχο· καὶ ὁ καθρέφτης εἶχε τὸν ψῆλο τῆς κάμερας.
6. Καὶ μία φωνὴ δυνατὴ καὶ οἰλήγορη μου ἐβάρεσε τὴν ἀκουὴ λέγοντας:
7. «ὦ Διονύσιε ἱερομόναχε, τὸ μέλλοντα θε νὰ γίνηι τώρα γιὰ σε παρὸν· ἀκαρτέρει καὶ βλέπεις ἐκδίκησιν τοῦ Θεοῦ».

8. Και μία άλλη φωνή μου είπε τα ίδια αλλά τραυλίζοντας.
9. Και αυτή η δεύτερη φωνή ήτανε ενού γέρου που “απέθανε και είχα γνωρίσει”. Και εθαύμαζα γιατί ήταν η πρώτη φορά που άκουα την ψυχή του ανθρώπου να τραυλίζει. “Και άκουσα ένα τρίτο μουρμουρητό που εφαινότουνα μία φυσηματιά μέσ τον καλαμιώνα, όμως δεν άκουσα λόγια”.
10. Και κοιτάξα ανάερα για να ξανοίξω πούθεν εβγαίνανε αυτές οι φωνές, και δεν είδα παρά τους δυο χοντρούς και μακριούς πέρονους που εβγαίνανε από τον τοίχο, στους οποίους ακουμπούσε ο καθρέφτης δεμένος από τη μέση.
11. Και αναστενάζοντας βαθιά, και καθώς κάνει ο άνθρωπος οπού βρίσκεται γελασμένος, αγρίκησα μυρωδιά από λείψανο,
12. Και εβγήκα από κει, και κοιτάξα τριγύρου και είδα:
13. Είδα αντίκρυ από τον καθρέφτη, στην άκρη της κάμερας ένα κρεβάτι, “και κοντά στο κρεβάτι ένα φως”. Και εφαινότουνα πως δεν ήτανε μέσα τίποτε, και απάνου πολλή μύγα κουλουμωτή.
14. Και απάνου στο προσκέφαλο είδα σα μία κεφαλή ακίνητη και λιανή σαν εκείνες που κάνουνε στα χέρια τους και στα στήθια τους οι πελαγίσιοι με το βελόνι.
15. Και είπα μέσα μου: ο Κύριος μου έστειλε ετούτη τη θεά, για σύμβολο σκοτεινό της θέλησής του.
16. Για τούτο εγώ, παρακαλώντας θερμά τον Κύριον να καταδεχθεί να με βοηθήσει για να καταλάβω αυτό το σύμβολο, εσίμωσα το κρεβάτι.
17. Και κάτι αναδεύτηκε μες στα σεντόνια τα λερωμένα ξεντερολοϊσμένα και αιματωμένα.
18. Και κοιτάζοντας καλύτερα στην εικόνα του προσκέφαλου, εταραχτήκανε τα σωθικά μου, γιατί από ένα κίνημα που έκαμε με το στόμα εγνώρισα τη Γυναίκα της Ζάκυθος που εκοιμότουνα σκεπασμένη από το σεντόνι ως το λαιμό, όλη φθαρμένη από το τηχτικό.

Η Γυναίκα με το Μαγνάδι

Όνειρο ζωντανής ζωής στο μυστικό του αιθέρα
μού 'δειξε ατάραχη Μορφή, π' αν κ' εφορούσε σιέπη,
έλαμπε σ' όλα θεϊκά, και στην κορμιοστασιά της.
«Α, πες μου, πες μου, αληθινού κόσμου τρισάγιε ξένε,
αν η καλή μου εσώθηκε, κι ας είν' στην κεφαλή σου
το πρώτο απ' της Παράδεισος τα ολόλαμπρα στεφάνια,
και το φιλί μου, το φιλί στα θεϊκά σου πόδια!
Χαρά να σκέπαζε ουρανού τα πέλαγα με ρόδα,
τρανώτερος πλουσιώτερος καν μικρός λόγος είναι
του απάνου κόσμου, που περνά στην ακοή του ανθρώπου.
Πες μου αν εσώθη, κι άκουσα πλασμένα στόματ' άγια
στα μάτια τ' άπλαστα να λεν ανάθαρτο το χιόνι.
Απ' τη στιγμή που 'κρυψε η γη την όψη της του κόσμου,
που με χαρά το χνάρι της θωρούσε και μ' αγάπη
και της ανθρώπινης λαλιάς τού εσκόρπα ωραίο τ' άνθι,
τον έπαινο, σκληρή γι' αυτό μ' επαίδευε υποψία.
Κάθε τι στέρεο της ζωής σάλευε τότε εμπρός μου,
όπως τη νύχτα σε ναό, σαν έτοιμο να σβήση
σειέται το φως το ακοίμητο, τρεμουλιαστές σαλεύουν
εικόνες και ταφόπετρες, κι όλα τα πάντα γύρω
έτοιμα φαίνονται θαρρείς ν' αφανισθούν εμπρός σου.
Αλλά η θεά, που τώρα εμπρός μου εστήθη, θα ημπορέση

ή Κόλαση ή Παράδεισο στα στήθη μου να στήση,
τι αυτή 'ταν στην ψυχή μου κ' είν' σα στο κορμί η ψυχή μου.
Γνωρίσαν την αγνότητα του πόθου μας οι μέρες,
μέρες γεμάτες ήλιο, νύχτες μακριές αγάπης.
Κανείς ποτέ δεν το 'μαθε, κανείς δε θα το μάθη.
Πηγή 'ταν που 'τρεξε κρυφά δίχως κανέναν ήχο.
Έργα και λόγια, στοχασμοί τρισεύγενοι και ωραίοι,
μελωδικός ήταν ηχός με της Μορφής συνόμοιος
και μες το πλούτος ξάστερο ξαγνάντευες το βάθος,
όπως μες τα βαθιά νερά του καθαρού πελάγου
την πέτρ' ακίνητη θωρείς με χλωρασιά ντυμένη.
Ανάβρουζ' απ' αυτήν ζωή κ' εκύκλωνέ με, μ' όση
δύναμη ζώνει τώρ' αυτήν το χέρι του Θανάτου.
Εχτύπα μέσα μ' ο ουρανός μ' όσες φωνές κι αν είχε,
αλλ' ως το γκίσμα της ναός η γη του τάφου εγίνη,
ο θάνατος, ο θάνατος, καθημερινός του ανθρώπου,
θαύμα στον κόσμο εφάνηκεν απίστευτο και νέο.
Θλιμμέν' αχνίσαν για καιρούς των γυναικών τα κάλλη,
κ' έκλαψ' ο άντρας κι αχαμνός σαν τη γυναίκα εφάνη.
Ίσως τ' άγνωστα κόκκαλα τριγύρω της θ' αγιάσουν,
ίσως σκουλήκια δε θα βγουν, κι αυτή 'σως δε θα λειώση,
ίσως και μες στον τάφο της όμορφη θα 'ναι πάντα,
ίσως και αύριο (αλλαλογώ;) θα να 'βγη αναστημένη.
Αλλά γιατί τέτοια λαλώ; Γιατί κι αν έξαφν' όλα
στα πόδια μου κατέβαιναν της γης τα μεγαλεία,
την ευτυχιά στα μάτια της μονάχα θα ζητούσα».
Ξάφνου η Μορφή ξεσκέπασε το πρόσωπο κ' εφάνη
η ποθητή γελούμενη και πολυδοξασμένη.

(μτφρ. από τα ιταλικά: Γ. Καλοσγούρος)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ

Ωδή ογδόη
Εἰς Ἀγαρηνοὺς
(ἀπόσπασμα)

στροφή α'.

Ἐνας Θεός και μόνος
αστράπτει ἀπὸ τον ὕψιστον
θρόνον· και των χειρῶν του
επισκοπεῖ τα αἰώνια
ἀπειρα ἔργα. 5

β'.

Κρέμονται ὑπὸ τους πόδας του
πάντα τα ἔθνη, ως κρέμεται
βροχή ἐτι εναέριος
ἐν ω κοιμῶνται οι άνεμοι
της οἰκουμένης. 10

γ'.

Ἀλλ' η φωνή του ἀκούεται,
φωνή δικαιοσύνης,
και η ψυχαί των ἀνόμων
ως αἷματος σταγόνες
πέφτουν ὅς τον ἄδην. 15

δ'.

Των οσίων τα πνεύματα
ως ἀργυρέα ομίχλη
τα ὑψηλά ἀναβαίνει,
και εἰς ποταμούς διαλύεται
φωτός και δόξης. 20

ε'.

Μόνον βλέπω τον Ἥλιον
μένοντα εἰς τον αέρα·
τους τριγύρω χορεύοντας
ουρανούς κυβερνάει
με' δίκαιον νόμον. 25

ς'.

Φαίνεται εἰς τον ορίζοντα
ὡσάν χαράς ιδέα,
και φωτίζει την γην
και των θνητῶν τα ἔργα
των πολυπόνων. 30

ζ'.

Ὅμως ἰδοὺ τα σκήπτρα
ἄφησεν, ἐβασίλευσεν·
ὅτι ἀνάγκην το ἀνθρώπινον
στήθος ἔχει ἀναπαύσεως
ἀνάγκην ὕπνου. 35

(*Η Λύρα*)

Κ.Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

Εν τω μηνί Αθύρ

Με δυσκολία διαβάζω στην πέτρα την αρχαία.
«ΚΥ[ρι]Ε ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΕ». Ένα «ΨΥ[χ]ΗΝ» διακρίνω.
«Εν ΤΩ ΜΗ[νί] ΑΘΥΡ» «Ο ΛΕΥΚΙΟ[ς] Ε[κοιμ]ΗΘΗ».
Στη μνεία της ηλικίας «ΕΒΙ[ωσ]ΕΝ ΕΤΩΝ»,
το Κάππα Ζήτα δείχνει πού νέος κοιμήθη.
Μές στα φθαρμένα βλέπω «ΑΥΤΟΝ[ν]... ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ».
Μετά έχει τρεις γραμμές πολύ ακρωτηριασμένες·
μα κάτι λέξεις βγάζω — σαν «Δ[ά]ΚΡΥΑ ΗΜΩΝ», «ΟΔΥΝΗΝ»,
κατόπιν πάλι «ΔΑΚΡΥΑ», και «[ημ]ΙΝ ΤΟΙΣ [φ]ΙΛΟΙΣ ΠΕΝΘΟΣ».
Με φαίνεται που ο Λεύκιος μεγάλως θ' αγαπήθη.
Εν τω μηνί Αθύρ ο Λεύκιος κοιμήθη.

Απ' τες εννιά

Δώδεκα και μισή. Γρήγορα πέρασεν η ώρα
απ' τες εννιά που άναψα την λάμπα,
και κάθισα εδώ. Κάθουμουν χωρίς να διαβάζω,
και χωρίς να μιλώ. Με ποιόνα να μιλήσω
κατάμονος μέσα στο σπίτι αυτό.

Το είδωλον του νέου σώματός μου,
απ' τες εννιά που άναψα την λάμπα,
ήλθε και με ήρθε και με θύμισε
κλειστές κάμαρες αρωματισμένες,
και περασμένην ηδονή— τι τολμηρή ηδονή!
Κ' επίσης μ' έφερε στα μάτια εμπρός,
δρόμους που τώρα έγιναν αγνώριστοι,
κέντρα γεμάτα κίνησι που τέλεψαν,
και θέατρα και καφενεία που ήσαν μια φορά.

Το είδωλον του νέου σώματός μου
ήλθε και μ' έφερε και τα λυπητερά·
πένθη της οικογένειας, χωρισμοί,
αισθήματα δικών μου, αισθήματα
των πεθαμένων τόσο λίγο εκτιμηθέντα.

Δώδεκα και μισή. Πώς πέρασεν η ώρα.
Δώδεκα και μισή. Πώς πέρασαν τα χρόνια.

(Κ.Π. Καβάφη *Ποιήματα*, Αλεξάνδρεια [1935])

Τ.Κ. ΠΑΠΑΤΣΩΝΗΣ

If only

Ω, αν μόνο κάποτε έρθει ο καιρός,
η μόνωση πλησίον μιας παραλίας μακρινής
να πληροί όλα τα φοβερά κενά της ζωής

και των νυχτών της, όλους τους αγώνες
με το Αγνωστο και το Μαύρο, – τούτο μόνο
θ' ακριούσε, όλα να 'ταν λυμένα
τα μυστήρια τ' αγωνιώδη.
Αν μόνο η θέα ολοσκέπαστου ουρανού
του φθινοπώρου, που δίνει νέα διαφάνεια
στα βότσαλα της θαλάσσης,
(εκείνη την ανοιχτή πράσινη των ματιών της Νεράιδας)
έφθανε να καλύψει τη ζωή στο σύνολό της,
–ετούτο μόνο, θα 'ταν κιόλας ευτυχία.
Όταν μια σου στιγμή,
άνθρωπε, που 'χεις ξεφύγει το πλέγμα των θορύβων,
αισθανθείς άυλος πια και κατασταλαγμένος,
– τούτο, αν ήσουν βέβαιος πως θα 'ταν και το διαρκές
πώς σε μιαν ώρα μέσα, στο πλευρό σου
δεν θα βρισκόταν η Σειρήνα, να σου ταράξει
τη διαφάνεια των βοτσάλων, – και τούτο μόνο
θα 'ταν κιόλας η ευτυχία.
Αλλά έρχεται ήδη η φωνή της, από Βορρά, από Νότου,
από Ανατολικά κι από Δυσμών. Βουάνε
όλοι οι ορίζοντες από δαύτη. Έρχεται ολούθε
με την ουσία της βροχής ή των ανέμων. Με τους αφρούς
των κυμάτων. Το σύμπαν, κι η ψυχή του ανθρώπου,
είναι γεμάτα απ' αυτή τη φωνή. Ας έρθει. Δεν είναι ακόμη
ερχόμενος ο καιρός του Θανάτου.

Μύθος

Ρίγη δροσιάς διαδράμανε, τι λέω, εν μέρει ψύχους
την Λεύκα της νυκτός· μεταδοθήκαν
σε βάθη της ψυχής μας τα ίδια θροϊσματα·
συμμελωδήσαμε Ώρες της συλλογής,
ξεφεύγοντας του ύπνου της αρνήσεως. Θάμπη Σελήνης
πλήρους, μεσουράνιας, φωτίσαν Λεύκα της νυκτός. Η φωτεινή
Συγγνώμη, πουλάκι νέο του κελαηδήματος,
προσπέταξε, ήρθε και κατώκησε τα δαιδαλώδη
φυλλώματα του Ανθρώπου. Το λοιπόν, ω Νύχτα,
Νύχτα γαληνότατη· ω μεταξύ των άλλων θαυμασία
Νύχτα, που προσδοκώσουν, και δεν έφθανες, και ιδού σε,
διάκρισε τώρα μήκη των ωρών· μην ανακόπτεις
την Ισορρόπηση που επλάσθη των Στοιχείων,
και άνευ αυτής το Χάος.

(Εκλογή, Β', Ίκαρος, Αθήνα 1962)

Ανασύνδεση

I

Έλεος δεν έχει τούτο το φεγγάρι
απλώνει απλώνει αδιάκοπα στο δέρμα του καλοκαιριού
πήζει τον ουρανό πήζει τον άνεμο
κερώνει την καρδιά και τις χαρματιές της θύμησης
και τα σκιαγμένα πρόσωπα ψηλά στις πολεμίστρες.

Πάνω απ' τους ξεραμένους κάμπους θειάφι και μολύβι
αγρίμια πυρετοί γυρνούν με πυρωμένα νύχια
στεγνά σαν κάνες τουφεκιών τριγύρω τα πηγάδια
και τα κλωνάρια της κραυγής χωρίς κανένα φύλλο.

Πεσμένοι πάνω στα καμένα βράχια
με το θρυμματισμένο πρόσωπο της ανταρσίας αναστραμμένο στο αύριο
μ' ένα τραγούδι αλουλούδιστο στα μάτια μας
με τα κεραυνωμένα δάχτυλα φευγάτα όλα τα ελάφια
πόσες φορές θα σκοτωθούμε ακόμα;

Το αίμα στα αίμα πάνω πέτρωσε δεν δίνει πια χρησμό
άδειος edιάβηκε ο καιρός κανένα θάμα...
Πεσμένοι πάνω στα καμένα βράχια
πόσες φορές θα σκοτωθούμε ακόμα
ρωτώντας πάντα αμετανόητα ρωτώντας πού τραβάει
αυτός ο δρόμος που περνάει
ανάμεσα σε σκοτωμένους και φονιάδες.

II

Μέρες που δεν σε θέλουν πια
γιατί πολύ τους δόθηκαν, γιατί
αφρόντιστα ξοδεύτηκες
μέρες που δεν σε ξέρουν πια
κι αποτραβούν το χέρι τους από το δικό σου
κι όλο μακραίνουν και προχωρούν χωρίς εσένα
—μα πού πάνε;—

Μόνος, σκοτάδι και τ' απόμακρά τους βήματα
βλέφαρα που σφαλούν πάνω στο δέρμα σου
φύλλα που γίνονται ένα με το χώμα.

Πλατείς που δε σ' αναγνωρίζουν πια
δρόμοι που κρύοι γλιστρούν κάτω απ' τα πόδια σου

άλλους βηματισμούς τώρα ζητούν,
για νέες χειρονομίες κραυγών ριγούνε τώρα οι άνεμοι.

Όλα γινήκαν έτσι μονομιάς μια άξαφνη αναχώρηση
ξένος στον κόσμο απόμεινες
βλέμματα, λόγια, αφές,
γεφύρια που σ' ενώναν με τους άλλους,
όλα γκρεμίσαν τώρα πάνω σου — κι αν θα φωνάξεις, η φωνή σου
ομίχλη πήζει γύρω σου.

Μέρες που δεν σε θέλουν πια,
μέρες που σμίγατε μαζί στην ίδια πίστη, μα που τώρα
κάτι άλλο ψάχνουν — μα τι να 'ναι αυτό;
κάτι άλλο πιο μακριά απ' την πίστη σου γυρεύουνε κι ο φόβος
μήπως δεν πήραν τίποτε, μα τίποτε από σε μαζί τους
λειώνει τη σάρκα σου, χωρίζει το κορμί απ' την αίσθηση
καθώς το νιώθεις πια
πως άρχισε το τρομερό κι απρόσμενο
το πέραςμα της ιστορίας επάνω σου.

(δημοσ. Δεκέμβριος 1962)

ΤΑΣΟΣ ΠΟΡΦΥΡΗΣ

Σχέδιο

Για τις κολώνες που γλύτωσαν απ' το χαλασμό
και προσμένουν ανυπόμονα το καινούργιο γεφύρι
τις ράγιες που καλύπτουν
το όριο διαστολής απ' τη λαχτάρα τους
στο μακρινό σφύριγμα του τραίνου
τους στοιβαγμένους καρπούς στο κελάρι
σαν ανιχνεύουν για μια χούφτα χώμα
τη φωνή μου που αντιστέκεται
στις ετικέτες για αναισθητικά και παυσίπονα
τις νύχτες που ετοιμάζουν
τον έσχατο κίνδυνο για την Αφεντιά σας
και για τον αυριανό ήλιο
που θα μαζεύει τις σκιές τραγουδώντας
για να τραγουδώ.

(δημοσ. Απρίλιος 1963)

ΖΕΦΗ ΔΑΡΑΚΗ

Ο γυρισμός του εξόριστου

Δεν ήρθε άλλη στιγμή από τότε.
Πυκνή ομίχλη ο χρόνος γύρω μου
και τα παράθυρα διεσταλμένα στη μνήμη.
Ανέγγιχτα άφησα τα πράγματά σου

στην παιδική σου αφή καθηλωμένα
και γω από κυπαρίσσι της σιωπής ακουμπισμένη
στο θάνατο μετρούσα που γυρόφερνε
στενεύοντας το κύκλο γύρω μου
στενεύοντας το κύκλο...

Ανέγγιχτα άφησα τα πράγματά σου
κ' η στιγμή πούφυγε
πουλί παγιδεμένο στο ρολόι.
...Μα γιατί στέκεις έτσι ξεχασμένος
μες στα παλιά σου ενθύμια;

Είναι φριχτό μα δε σ' αναγνωρίζουν
μήτε και συ τ' αναγνωρίζεις πια...
Φύλλο νεκρό το παρελθόν, παιδί χαμένο,
μαρμαρωμένος ο παληός σου ο κόσμος, πάει,
και συ με νέο πρόσωπο έχεις γυρίσει
από μίαν άλλη γνώση φαγωμένο.

(δημοσ. Μάιος 1964)

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ραγισμένο ταμπούλο

III

Ανάσαινα το δέρμα σου ευλύγιστο ποτάμι
κυμάτισε στα βλέφαρα ο ήσυχος λυγμός
όταν κουράστηκε η φωνή και βρήκε μαξιλάρι
όταν η μέρα εράγισε και βούλιαξε το φως.

Έχασα τους συντρόφους μου με πήρε η λησμονιά
με πήρε η γλυκιά βροχή το μαλακό σκοτάδι
έχασα τους συντρόφους μου χιονίζει λησμονιά
σβησμένες οι σημαίες μου κ' η νιότη μου σαλπάρει

τα οράματά μου αράζουνε αργά στα γόνατά σου
μικρά ναυάγια που διψούν της άμμου το φιλί
προσπάθειες που τέλειωσαν, λυωμένη μουσική
λυωμένα δάχτυλα κρυμμένα στα μαλλιά σου...

(δημοσ. Νοέμβριος 1964)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΟΖΑΝΗΣ

γ

Μην ξεγελιέστε που μιλώ με τέτοιο πάθος
στο βάθος είμαι και γω όπως εσείς, μια θλιβερή
ασήμαντη ιστορία, μια μηχανή που τη σταμάτησαν
στην ορισμένη ώρα δίχως πολλές διατυπώσεις.

Μη με κυττάτε που μιλώ· μπορεί και να νοστάλγησα
όπως εσείς κι έκλεψα την καρδιά του διπλανού μου.

Γέλασα και παραμόρφωσα το πρόσωπό μου γιατί δε βρήκα άλλη
εκδίκηση να με γεμίσει.

Κι είναι δική μου η εκδίκηση, ολόδική μου, τώρα που τριγυρνώ
κι αναρωτιέμαι. Θα σπάσει επιτέλους αυτό το τζάμι πότε
θα σπάσει.

Κι είναι δική μου η εκδίκηση τώρα που γίναν άχρηστα τα όπλα
γιατί δε βλέπω γύρω μου εχθρούς.

Και προσπαθώ ν' ανάψω μια φωτιά γράφοντας ποιήματα.

δ

μονάχα πες μου εσύ τι είναι ερημιά
τι είναι κείνο που σκοτώνει περισσότερο:
ο κόσμος ή το βλέμμα που τον αντικρύζει

(δημ.σ. Νοέμβριος 1965)

ΜΑΡΙΟΣ ΑΦΕΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

4

Δεν ήταν τ' όνειρο αυθεντικό
αλλιώς γιατί, Χριστέ μου, σάπισε σα πτώμα;
Το πρόσωπο της πολιτείας πολύ γλυκό
μια κούραση αβάσταχτη στο στόμα

Ανόητες παγίδες φεγγαριού
τις γύρισε η άσφαλτος κομμάτια.
Ανέβα τ' άστρο του πνιγμού
με φλογισμένα απ' την αγρύπνια μάτια

Ανέβα τ' άστρο του πνιγμού
αίμα αδέξια χυμένο
η νύχτα φύτρωσε παντού
άλλο μη λες: «Θα επιμένω»

Ψάχνοντας στο μέτωπο του δρόμου
τις φλέβες τόσων υποσχέσεων
τα νύχια μάκρυναν του τρόμου
εις τον «συνήθη» τόπο εκτελέσεων.

Ωραίο κύμα... πώς ξεψύχησες
σκαλίζοντας στο βράχο μονοπάτι
που πίστεψες πολύ. Τι πίστεψες;
Χαθήκαμε! Χάθηκε το σκαλοπάτι

Λόγια μείναν ανεκπλήρωτα
Τα ποιήματα κατάντησαν να λεν αντίο.
Είναι ν' αφήνεις τα μάτια σου ανοχύρωτα
Μοναξιά, κλείς' τα σα δύσκολο βιβλίο.

(δημοσ. Απρίλιος 1966)

Ανθολογεί: **ΗΛΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΣ**

ΝΑΣΟΣ ΒΑΓΕΝΑΣ

Σχεδόν ερωτικό

Όλα τ' άγρια ζώα σκαρφαλώνουν στο κρεβάτι σου. Φυσάει
ένας δαιμονισμένος αέρας.

Ο λαιμός σου είναι ένας γλιστερός κορμός. Δέντρου όπου
μάταια προσπαθώ ν' ανέβω.

(από τη συλλογή: *Τα γόνατα της Ρωζάνης*, 1981)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

Υποταγή

Θα 'ρθώ κοντά σου πάλι
σαν παιδί που τ' αγαπούν οι γυναίκες.

Είσαι το πλατύ ποτάμι.

Στην ερημιά σου,
να 'ρχονται τ' απόγευμα οι βοσκοί
να πλένουν τη φωνή τους.

(από τη συλλογή: *Η θλίψις του προαστίου*, 1976)

ΠΑΥΛΙΝΑ ΠΑΜΠΟΥΔΗ

Άλλοθι

Νυφικό το χαρτί και γράφω.
Κυρτωμένο το φως και φθίνω.
Μακραίνουν οι δρόμοι της φωνής
Καθώς βυθίζεται
Ακούγομαι πιο δυνατά καθώς βυθίζεται.
Υπονοώ περισσότερα απ' όσα μπορώ
Να φανταστώ: Γράφω.

(από τη συλλογή: *Αυτός Εγώ*, 1977)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΥΦΑΝΤΗΣ

Βότσαλα

Ούτε βλασταίνουνε, ούτε μαραίνονται· σπόροι της
πέτρας.

Είναι στεγνά, είναι φτωχά, είναι ασήμαντα. Μα νά
τ' άγγιξαν τ' ανθισμένα δάχτυλα της θάλασσας
και λάμπουν.

(από τη συλλογή: *Ναός του Κόσμου*, 1996)

Ο ακίνητος δρομέας

Ο παλαιστής που αποφασίζει να παλέψει με το χρόνο, αλείφει το κορμί με λάδι για να γλιστρά απ' την πανίσχυρη λαβή του. Όμως ο χρόνος, ως γνωστόν, δεν έχει χέρια, γι' αυτό κανένας δε μπορεί να του ξεφύγει.

*

Αυτός που παραβγαίνει με το Χάρο, στην ταχύτητα, κι είναι πιο γρήγορος, φτάνει στο τέρμα πρώτος.

*

Ο πρωταθλητής του ύπνου κοιμάται κι ονειρεύεται ότι κοιμάται.

*

Κολυμβητής μεγάλων αποστάσεων μέσα σ' ένα πηγάδι.

*

«Πού πάτε μέρες μου», ρωτά, «μικρά πουλιά, γιατί πετάτε, για πού τραβάτε βιαστικά;»

«Εμείς δεν πάμε πουθενά, εμείς δεν είμαστε πουλιά, στεφάνι επτάφυλλο είμαστε, πέτρινο κιονόκρανο στου χρόνου την αμετακίνητη κολόνα. Εσύ πηδάς αδιάκοπα, εσύ αποδημείς προς μια εποχή πιο παγερή, προς ένα ατέλειωτο χειμώνα».

(από τη συλλογή: *Ο ακίνητος δρομέας*, 1996)

ΜΙΑΤΟΣ ΣΑΧΤΟΥΡΗΣ

Κάτι επικίνδυνα κομμάτια

Κάτι επικίνδυνα κομμάτια
χάος
είν' η ψυχή μου
που έκοψε με τα δόντια του
ο Θεός

άλλοι τα τριγυρίζουν πάνω σε σανίδια
τα δείχνουν
τα πουλάνε
τ' αγοράζουν

εγώ δεν τα πουλώ

οι άνθρωποι
τα κοιτάζουν
με ρωτάνε
άλλοι γελάνε
άλλοι προσπερνάνε

εγώ δεν τα πουλώ

(από τη συλλογή *Ο περίπατος*, 1960)

ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΟΥΖΟΣ

Διερώτηση για να μην κάθομαι άεργος

Ποτέ στ' αλήθεια δεν το 'μαθα
τι είναι τα ποιήματα.
Είναι πληγώματα
είν' ομοιώματα
φενάκη
φρεναπάτη;
Φρενάρισμα ίσως;
ταραχώδη κύματα;
τι είναι τα ποιήματα;
Είν' εκδορές απλά γδαρσίματα;
είναι σκαψίματα;
Είναι ιώδιο; Είναι φάρμακα;
είναι γάζες επίδεσμοι
παρηγόρια ή διαλείμματα;
Πολλοί τα βαλσαμώνουν ως μηνύματα.
Εγώ τα λέω ενθύμια φρίκης.

(από τη συλλογή *Δυνατότητες και χρήση της ομιλίας*, 1979)

Οι Μυθογράφοι

Έμενα τότε στο πιο σκοτεινό διαμέρισμα
του ποιήματος – και για να μην παρεξηγηθώ –
εννοώ το παράξενο ποίημα
που δεν έγραψα ακόμα·
τα βράδια έρχονταν απρόσμενα,
οι φίλοι μου οι ταξιδεμένοι,
ανάμεσα σ' αυτούς
κι ο Οδυσσέας.
Φορούσε πάντοτε ένα
ξεφτισμένο ένδυμα – δεν σκέφτηκα ποτέ μου
το γιατί – ριχνότανε λοιπόν
απογοητευμένος
σε μια πολυθρόνα κι άρχιζε να καπνίζει
με μανία το τσιγάρο του.
Γιατί να με βασανίζεις
τις νύχτες – μου έλεγε – μ' αυτές τις φανταστικές
ιστορίες σου,
άσε επιτέλους να ζήσω κι
εγώ,
τη δική μου ζωή την αληθινή.
Όσο για μένα βέβαια, καθόλου δεν
τον άκουγα· σαν μαγεμένος του μιλούσα
για τον Τένυσσον, τον Τζόυς, τον Καβάφη.
Μη με μπερδεύεις άλλο με τους μυθογράφους – μου
έλεγε –
αυτοί μου καταστρέψαν τη ζωή.

(από τη συλλογή *Η έκπληξη της κάθε μέρας*, 1992)

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΑΓΡΑΦΙΩΤΗΣ

Ανα-λαμπές
Α>α-λαμπές

>
σκοτεινή πόλη
>
ανάμεσα σε δυο ουρανοξύστες
η ημισέληνος και δύο αστέρια
κάνουν το σήμα **
όλοι τρέχουν να το φωτογραφήσουν
όλα τα άσπρα χαμόγελα
όλοι με τα κινητά τηλέφωνα
>
η πόλη λιγότερο σκοτεινή
>
Aishiteratte Bakemitai
εθνικός /η σταρ, ladyboy, τραγουδάει playback
τα τραγικά τραγούδια με γκέισες
γλυκερή παρωδία
ανάμεσα σε θέατρο και φαντασίωση
>
και πάλι φωτογραφίες
>
Bangkok-Chiang Mai Express
>
πούλμαν με κουρτινάκια
και εξόδους κινδύνου
μίμηση πτήσης στο πιο φτωχό
>
σταμάτημα σε λαϊκό εστιατόριο
οι επιβάτες τρώνε
κατουράνε
τεράστιοι ανεμιστήρες σκορπουν τη δυσσομία
>
φεγγάρι
>
αναγνώριση, συντροφιά
συγκρατημένη ευεξία
>
κάποιες γυναίκες κλαίνε
>
οι αστυνομικοί ψάχνουν για λαθρεπιβάτες
για εμπόρους ναρκωτικών
και μικρών κοριτσιών
>
φεγγάρι
>
ο φόβος αραιώνει από το οικείο

από την ευκολία του κινδύνου

>

το μοιραίο σχεδόν λύτρωση

>

στην οθόνη της τηλεόρασης

απλοϊκή επιστημονική φαντασία

σκηνές από το δήθεν μέλλον

όντα φλεγόμενα

υβρίδια

σάρκας νέας κοπής

ένζυμα

τέρατα

όντα διχασμένα

ήρωες

όντα δυσδιάστατα

>

το μέλλον σχεδόν στο μέλλον

το παρελθόν σχεδόν στο παρόν

το παρόν σχεδόν στο παρόν

>

αίσθημα μη ταυτότητας

>

ισχυρά κλιματιστικά μηχανήματα

σκεπασμένοι με τις κουβέρτες

πτώματα ή κατεψυγμένα σώματα;

>

πρωινό κρύο του βορρά

καθώς ο οδηγός του τρίτροχου

δεν βρίσκει το ξενοδοχείο

και το συνάφι των κούληδων

μένει αδιάφορο

>

πόλη με βούδες

>

βούδες, βούδες

>

δοκιμασία στη λεπτομέρεια

στη διακόσμηση

>

«:»

>

πάνω στην κεντρική πύλη

το φίδι σέρνεται αργά

χαϊδεύει την πέτρινη μορφή του

κυκλώνει το μνημείο

>

οι σκύλοι γαυγίζουν χαζά

>

φόβος από τα φίδια

που πέρασαν κάτω από τα πόδια

στο χωράφι με το τριφύλλι

>

ούτε πανικός

ούτε αποκάλυψη

>

ψηφίδες, χρώματα γυαλίζουν στον ήλιο

οι πέτρινοι ελέφαντες

έχασαν τον κόσμο που στήριζαν

>

στοργή για ένα δυσανάγνωστο σύμπαν

στοργή από επιδέξιους τεχνίτες για τα

έργα τους

>

ο μοναχός γονατιστός καθαρίζει το

μονοπάτι

οι ορχιδέες γέρνουν στην

παράκρουση της γενικευμένης διαχείρισης

>

πατούσες του Βούδα

>

γραφές ατελεύτητες

>

βούδες στις σπηλιές

θεές των νερών

θεοί της όχθης

θεοί – δαίμονες

δοκιμασμένοι

αδάμαστοι

αδιαφανείς

>

κοιμισμένοι κυπρίνοι

αρμαθιές λουλουδιών

>

αγορά

φωνές

επικλήσεις

μυρωδιές φαγητών

εικόνες – χαμόγελα

>

ποιες προσδοκίες;

>

ομορφιά ή πλούτος;

>

πλήθος και ένας

πλήθος και μία

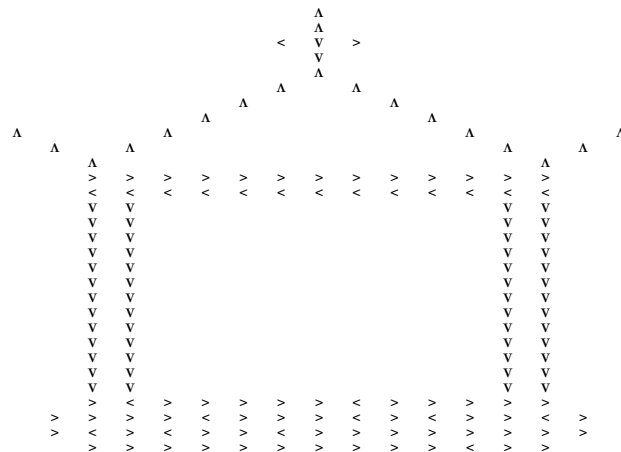
>

ευκίνητα δάχτυλα διπλώνουν χαρτιά

ατέρμονες νοσηματοδοτήσεις

εφαλτήρια ευημερίας
στις σκοτεινές γωνίες

χορός εμπόρων
κατάστιχα
παραστατικά
υπολογιστικές μηχανές
>
καμία απάρνηση
>
φευγαλέα εντύπωση
>

>
ο βάτραχος ανασηκώνεται
βγάζει τη γλώσσα
ψάχνει το θύμα
μπλουμπ
>
χάρη;
>
χαμηλόφωνη κουβέντα
>
«<»)><»
>
«ότι και να γίνει
η μητέρα μου με λατρεύει»
>
γλυκόσυρτα
«/:»
>
«^!»

(ανέκδοτο)

ΝΙΚΟΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Προσπάθεια επιστροφής από την αφηρημένη εικόνα στη συγκεκριμένη λέξη

φωτεινό το μισό πρόσωπο στο άγχος το άλλο μισό σκοτίζεται. ο περίφημος δυϊσμός δεν ήταν παρὰ η αμφιβολία. ένα ξαφνικό πάθος συγκράτησε την αναπνοή η όραση έχασε τα σχήματα οι μορφές διαλύθηκαν στα περιγράμματά τους. ένα πολύχρωμο ψάρι σε μιά πράσινη σαλάτα. καθισμένος στο πάγκο περιμένοντας τη μέρα να ξεμασκαρευτεί στη νύχτα. προσκυνητές του εμπορίου κατέβαιναν στην αγορά. το καθαρό απόγευμα δεν υποσχόταν παρὰ διασκεδάσεις αργότερα. πλεούμενος ο καιρός περνούσε μπροστά από τα σταματημένα σπίτια στην όχθη. τις απόκρηφες ντύθηκε νεράϊδα. τα μαλλιά της μάκρυναν τόσο που τύλιξαν τελείως το κορμί της δε χρειαζόταν ρούχα περιττά. χορδές τα μαλλιά της βάραιναν στον ώμο του λυράρη. υπέγραψε τον επίλογο του σώματος

(ηλ. περ. *poeticanet*, προστέθηκε 23 Μαρτίου 2007)

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΑΡΣΕΝΙΟΥ

Πάτησε 5 για έναρξη

Και λες κοίτα να δεις
επιτέλους σα μυτερό εικονίδιο
με γλυκούλια κινούμενα

κρατάν την καρδιά τους στα χέρια
βγαίνουν παντού τα ελαφρά τους πατήματα
μια άξια και μια ξανθιά

σε σειρά με 5 επικίνδυνα

αυτά με το πράσινο είναι ακίνδυνα

Όπλα

: αρνητικά

: συνδυασμός επιθετικών

Αποφεύγουμε όσα μπορούμε

Επικίνδυνο Α:

Επικίνδυνο Β:

τελειώσαν

Μάχη

Είχε πεθάνει και παροδικά αντικαταστάθηκε
τώρα που ξαναέζησε παλεύοντας μόνη της
έκανε μηχανικά τη δουλειά της.

Την επομένη της διακοπής
ακροβολίστηκε
με μισάνοιχτα πόδια χωμένα στις πέτρες.

Ένα πράσινο ήρθε
κι ακολούθησαν άλλα
με μια όρεξη άρχισε αυτή.

Άρπα αυτή, αυτή
άλλη μια
τόλμα να 'ρθεις εδώ, εδώ
θα σου δώσω κι εγώ
ή να 'ρθω
πες κι εσύ
άκου αυτή
ρίξε μία να δω.

Με δύο λόγια: είναι μία μα θα 'ρθουν πολλοί.
(ανένδοτα)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣ

4-D ποιήματα τεσσάρων διαστάσεων

+05. αΧα

(μια παρ' ολίγον κλινική περίπτωση
και ένα θεώρημα)

Φαντάζομαι πως ο Δημήτρης
μάζεψε από τα δεκατρία του τόση
μα τόση στεναχώρια¹
που τώρα στα τριάντα του
μόλις του απευθυνθεί κάποιο αστείο
—μικρό, μισό, ακόμη κι άχαρο—
ξεσπά αχαλίνωτος σε κάτι, μα κάτι
αναδρομικά γέλια ξαφνικής χαράς²
που τραντάζουν τα δωμάτια
ακινητοποιούν αμφιθέατρα
ρίχνουν καταγής τους τοίχους
των καφενείων, ανατινάζουν
τα κουνούπια του Αμαζονίου και
σπάζουν το φράγμα του ήχου προς το ευρύτερο
εξωγαλαξιακό στερέωμα.³

1 αΧ
αΧ αΧ αΧ α

2 Χα
Χα Χα Χα Χα

3 Θα είναι, λέω, που είμαστε πάντα κατάστηθα σημαδεμένοι από ένα σταθερό και ανεξίτηλο
σύμφωνο **Χ**, γύρω από το οποίο δε σταματά να περιφέρεται, σαν ζαλισμένο μυγάκι, ένα —
μεταξύ πόνου και χαράς αναποφάσιστο— μονίμως έκπαγλο **α**.

+09. Η ΟΜΟΡΦΙΑ

ή
ένα μυρμήγκι απάτητο στη χλόη (1975), το μάγουλό της (1978), η καρέκλα στον ήλιο
(1979), λίγη βροχή (1996), τα φεγγάρια της ομάδας εδάφους (1992), εκείνος ο καθρέφτης κι

ένα πηγάδι (1987), ουρανός κατεβαίνω ολοταχώς μες στ' ανοιχτά του πόδια (1991),
θάλασσα ολόκληρη και τμήματά της (1993), μια θύελλα απ' το μπαλκόνι (1999), λευκό
δέντρο την άνοιξη (2003)

Άκουσα πως πεθαίνοντας
θα ανεβαίνω σκαλοπάτια...
Όμως λίγο πριν το τελευταίο θα πρέπει
να θυμηθώ να θυμηθώ την Πιο Ωραία Μου Ανάμνηση
γιατί σ' εκείνην θα παγώσω θα με συνοδεύει εσάει
σαν υπέροχη ταρίχευση υπάρξεως
—μόνον έτσι, λέει, θα έχω ελευθέρως
σε μεταθανάτιο δομίνιο ευτυχίας

Αλλά τώρα που το ξέρω κι ανεβαίνω σκαλοπάτια,
ποιος θα μου πει ποιο είναι το τελευταίο
για να συγχρονίσω το βήμα μου με την Πιο Ωραία Ανάμνηση;

Τι πρέπει;
Να κορυφώνω με κάθε βήμα την ωραιότητα των αναμνήσεων
με την ελπίδα πως θα με βρει το τελευταίο στην καλύτερη;
Να σκέφτομαι συνέχεια την καλύτερη,
για να πετύχω με αυτήν στον νου το τελευταίο σκαλοπάτι;
Ή μήπως —πονηρά σκεπτόμενος—
να κρατούσα για Πιο Ωραία Ανάμνηση
τη γέννησή μου;¹

1 —Νομίζεις πως έτσι θα ξαναγεννηθείς; Δε γίνεται. Δε θα γίνει αποδεκτό. Κανείς δε
θυμήθηκε ποτέ τη γέννηση ούτε τον θάνατό του. Είμαστε γραφειοκράτες εμείς και τα
γνωρίζουμε αυτά. Μη μας χρεώνεις τα προθανάτιά σου κοιζ: είναι δικής σου επινοήσεως
και το ξέρεις. Αν θέλεις κάτι να σκεφτείς, σκέψου καλύτερα την ομορφιά. Μα αφιλοκερδώς.
Σαν από μηχανής Θεό που αδυνατεί να σώσει. Κάνε την τίτλο στο ποίημά σου.
(ηλ. περ. *poeticanet*, προστέθηκε 13 Φεβρουαρίου 2006)

WS GRAHAM (1918-1986)

I Leave This at Your Ear

I leave this at your ear for when you wake,
A creature in its abstract cage asleep.
Your dreams blindfold you by the light they make.

The owl called from the naked-woman tree
As I came down by the Kyle farm to hear
Your house silent by the speaking sea.

I have come late but I have come before
Later with slaked steps from stone to stone
To hope to find you listening for the door.

I stand in the ticking room. My dear, I take
A moth kiss from your breath. The shore gulls cry.
I leave this at your ear for when you wake.

(απο τη συλλογή *Malcom Mooney's Land*, 1970)

TOM RAWORTH (1938 -)

Ace (απόσπ.)

new face
from my home
what do you think
i'll voice out
of the news
alive and in love
drill
another hole
near the edge
of the label and
play it
from there
with a light
pickup
bless you brother
yours
till the energy
gaps again
let light
blink
history think
leaves some thing
like a bomb

relief again
to sail
against depression
i glow
and flicker
change
[...]

(1974)

JH PRYNNE (1936 -)

We inserted our names would we sing
out on sight and give in full
the free the offer repeatedly, hit as he lay on
the ground stroked no struck to put
words into the mouth the truth the life
and take the ethereal vapour
like a chance
crossing the street. For anyone could, by way
of a rope suspended just above
the ground like a chance to take in full,
we lost our nerve there, we were reported
openly and frank.

In the wash-house
we saw their faces we gathered up
our belongings, we heard them and it was
not in this word order, cannot be afraid.
Now it is later repeated, get to grips with
the closed circle, the real world towards
which we travel in purity and in truth to tell
the capital is reported to be quiet.

(από τη συλλογή *Word Order*, 1989)

PETER RILEY (1940 -)

That Grand Conversation Was Under the Rose

The person in his/her moment supreme.
Of the successions of which history is the sum.
So the grand conversation can start. Art
And poetry and all their costly trappings
Immediately vanish for ever – there's plenty
Of time, no one making a recording, sit down
Here and be the failure your heart's ease knows.
Don't be modern, don't be threatened,
Be just, be welcome and be kindly and the earth
Is yours for the duration. The stage is set
Because the heart is in need, adverbs and
Prepositions everywhere begging to be used.

Like the surface of the earth rolling into itself
We know we have always known what this
Gift is for, placed on our lips. It is for
Time's reconciliation. It is for eloquent farewells
And that grand conversation under the rose.

(από τη συλλογή *Passing Measures: A Collection of Poems*, 2000)

GEOFFREY HILL (1932 -)

That we are inordinate creatures
not so ordained by God; that we are
at once rational, irrational – and there is reason.

That this is no reason for us to despair.
The tragedy of things is not conclusive;
rather, one way by which the spirit moves.

That it moves in circles need not detain us.
Marvel at our contrary orbits. Mine
salutes yours, whenever we pass or cross,

which may be now, might very well be now.

(από τη συλλογή *Scenes from Comus*, 2005)

EUGENIO MONTALE (1896–1981)

Meriggiare pallido e assorto

Meriggiare pallido e assorto
presso un rovente muro d'orto,
ascoltare tra i pruni e gli sterpi
schiocchi di merli, frusci di serpi.

Nelle crepe del suolo o su la vecchia
spiar le file di rosse formiche
ch'ora si rompono ed ora s'intrecciano
a sommo di minuscole biche.

Osservare tra frondi il palpitare
Lontano di scaglie di mare
mentre si levano tremuli scricchi
di cicale dai calvi picchi.

E andando nel sole che abbaglia
sentire con triste meraviglia
com'è tutta la vita e il suo travaglio
in questo seguitare una muraglia
che ha in cima cocci aguzzi di bottiglia.

Spesso il male di vivere ho incontrato

Spesso il male di vivere ho incontrato:
era il rivo strozzato che gorgoglia,
era l'incartocciarsi della foglia
riarsa, era il cavallo stramazzato.
Bene non seppi, fuori del prodigio
che schiude la divina Indifferenza:
era la statua nella sonnolenza
del meriggio, e la nuvola, e il falco alto levato.

Gloria del disteso mezzogiorno

Gloria del disteso mezzogiorno
quand'ombra non rendono gli alberi,
e più e più si mostrano d'attorno
per troppa luce, le parvenze, falbe.

Il sole, in alto — e un secco greto.
Il neo giorno non è dunque passato:
l'ora più bella è di là dal muretto
che rinchiude in un occaso scialbato.

L'arsura, in giro; un martin pescatore

volteggia s'una reliquia di vita.
La buona pioggia è di là dallo squallore,
ma in attendere è gioia più compita.

(Από τη συλλογή *Ossi di seppia*)

DINO CAMPANA (1885–1932)

La notte

Ricordo una vecchia città, rossa di mura e turrita, arsa su la pianura sterminata nell'Agosto torrido, con il lontano refrigerio di colline verdi e molli sullo sfondo. Archi enormemente vuoti di ponti sul fiume impaludato in magre stagnazioni plumbee: sagome nere di zingari mobili e silenziose sulla riva: tra il barbaglio lontano di un canneto lontane forme ignude di adolescenti e il profilo e la barba giudaica di un vecchio: e a un tratto dal mezzo dell'acqua morta le zingare e un canto, da la palude afona una nenia primordiale monotona e irritante: e del tempo fu sospeso il corso.

Inconsciamente io levai gli occhi alla torre barbara che dominava il viale lunghissimo dei platani. Sopra il silenzio fatto intenso essa riviveva il suo mito lontano e selvaggio: mentre per visioni lontane, per sensazioni oscure e violente un altro mito, anch'esso mistico e selvaggio mi ricorreva a tratti alla mente. Laggiù avevano tratto le lunghe vesti mollemente verso lo splendore vago della porta le passeggiatrici, le antiche: la campagna intorpidiva allora nella rete dei canali: fanciulle dalle acconciature agili, dai profili di medaglia, sparivano a tratti sui carrettini dietro gli svolti verdi. Un tocco di campana argentino e dolce di lontananza: la Sera: nella chiesetta solitaria, all'ombra delle modeste navate, io stringevo Lei, dalle carni rosee e dagli accesi occhi fuggitivi: anni ed anni ed anni fondevano nella dolcezza trionfale del ricordo.

Inconsciamente colui che io ero stato si trovava avviato verso la torre barbara, la mitica custode dei sogni dell'adolescenza. Saliva al silenzio delle straducole antichissime lungo le mura di chiese e di conventi: non si udiva il rumore dei suoi passi. Una piazzetta deserta, casupole schiacciate, finestre mute: a lato in un balenio enorme la torre, otticuspide rossa impenetrabile arida. Una fontana del cinquecento taceva inaridita, la lapide spezzata nel mezzo del suo commento latino. Si svolgeva una strada acciottolata e deserta verso la città.

Fu scosso da una porta che si spalancò. Dei vecchi, delle forme oblique ossute e mute, si accalcavano spingendosi coi gomiti perforanti, terribili nella gran luce. Davanti alla faccia barbata di un frate che sporgeva dal vano di una porta sostavano in un inchino trepidante servile, strisciavano via mormorando, rialzandosi poco a poco, trascinando uno ad uno le loro ombre lungo i muri rossastri e scalcinati, tutti simili ad ombra. Una donna dal passo dondolante e dal riso incosciente si univa e chiudeva il corteo. Strisciavano le loro ombre lungo i muri rossastri e scalcinati: egli seguiva, autòma. Diresse alla donna una parola che cadde nel silenzio del meriggio: un vecchio si voltò a guardarlo con uno sguardo assurdo lucente e vuoto. E la donna sorrideva sempre di un sorriso molle nell'aridità meridiana, ebete e sola nella luce catastrofica.

Non seppi mai come, costeggiando torpidi canali, rividi la mia ombra che mi derideva nel fondo. Mi accompagnò per strade male odoranti dove le femmine cantavano nella caldura. Ai confini della campagna una porta incisa di colpi, guardata da una giovine

femmina in veste rosa, pallida e grassa, la attrasse: entrai. Una antica e opulente matrona, dal profilo di montone, coi neri capelli agilmente attorti sulla testa sculturale barbaramente decorata dall'occhio liquido come da una gemma nera dagli sfaccettamenti bizzarri sedeva, agitata da grazie infantili che rinasce vano colla speranza traendo essa da un mazzo di carte lunghe e untuose strane teorie di regine languenti re fanti armi e cavalieri. Salutai e una voce conventuale, profonda e melodrammatica mi rispose insieme ad un grazioso sorriso aggrinzito. Distinsi nell'ombra l'ancella che dormiva colla bocca semiaperta, rantolante di un sonno pesante, seminudo il bel corpo agile e ambrato. Sedetti piano.

La lunga teoria dei suoi amori sfilava monotona ai miei orecchi. Antichi ritratti di famiglia erano sparsi sul tavolo untuoso. L'agile forma di donna dalla pelle ambrata stesa sul letto ascoltava curiosamente, poggiata sui gomiti come una Sfinge: fuori gli orti verdissimi tra i muri rossegianti: noi soli tre vivi nel silenzio meridiano.

Era intanto calato il tramonto ed avvolgeva del suo oro il luogo commosso dai ricordi e pareva consacrarlo. La voce della Ruffiana si era fatta man mano più dolce, e la sua testa di sacerdotessa orientale compiacenza a pose languenti. La magia della sera, languida amica del criminale, era galeotta delle nostre anime oscure e i suoi fastigi sembravano promettere un regno misterioso. E la sacerdotessa dei piaceri sterili, l'ancella ingenua ed avida e il poeta si guardavano, anime infeconde inconsciamente cercanti il problema della loro vita. Ma la sera scendeva messaggio d'oro dei brividi freschi della notte.

(*Από το ποίημα Canti arfici*)

GIUSEPPE UNGARETTI (1888–1970)

Vi arriva il poeta
e poi torna alla luce con i suoi canti
e li disperde
Di questa poesia
mi resta
quel nulla
d'inesauribile segreto

(από τη συλλογή *Il porto sepolto*)

E subito riprende
Il viaggio
Come
Dopo il naufragio
Un superstite
Lupo di mare.

(από τη συλλογή *Allegria di naufragi*)

Ombra
Uomo che spera senza pace
Stanca ombra nella luce polverosa,
l'ultimo caldo se ne andrà a momenti
e vagherai indistinto...

(από τη συλλογή *Sentimento del tempo*)

ΟΜΗΡΟΣ

Ον θυμόν κατέδων (Ζ 202)
Επί ξυρού ισταται ακμής (Κ 173)
Ανά πτολέμοιο γεφύρας (Λ 160)
Τον δε προσέφη σθένος Ιδομενής (Ν 248)
Αμφί δε μιν θυόεν νέφος εστεφάνωτο (Ο 153)
Πάσιν δε παρὰί ποσὶ κάππαισε θυμός (Ο 280)
Ον Ξάνθον καλέουσι θεοί, ἄνδρες δε Σκάμανδρον (Υ 74)
Γευσόμεθ' ἀλλήλων χαλκήρεσιν ἐγχείησιν! (Υ 258)
Σοὶ γε σιδήρεος ἐν φρεσὶ θυμός (Χ 357)
Επὶ δε γλυκύς ὕπνος ὄρουσεν (Ψ 232)
Αὐτὰρ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο (α 150)
Τοῖσιν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμῆλιν (α 151)
Τῖνες ἐμμεναι εὐχετόωντο; (α 172)
Ισόθεος φως (α 324)
Φρεσὶ δ' ἀθανάτην θεὸν ἐγνώ (α 420)
Τότε γὰρ ῥα κυλίνδετο πῆματος ἀρχή (θ 81)
Εἶδος τε μέγεθός τε ἰδὲ φρένας ἔνδον εἶσας (λ 337)

Πάροιθε δε Παλλὰς Ἀθήνη
χρῦσεον λύχον ἔχουσα φάος περικαλλές ἐποίειν.
δη τότε Τηλέμαχος προσεφώνεεν ὃν πατέρ' αἶψα·
«ὦ πάτερ, ἡ μέγα θαύμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι.
ἐμπης μοι τοῖχοι μεγάρων καλαὶ τε μεσόδμαι
εἰλάτιναί τε δοκοὶ καὶ κίονες υψόσ' ἔχοντες
φαίνοντ' ὀφθαλμοῖς ὥς εἰ πυρός αἰθομένοις·
ἡ μάλα τις θεὸς ἔνδον, οἱ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.» (τ 33-40)

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ

Συνάψιες ὅλα καὶ οὐχ ὅλα, συμφερόμενον διαφερόμενον,
συνάδον διάδον, καὶ ἐκ πάντων ἐν καὶ ἐξ ἐνός πάντα. (απ. 10)

ΣΑΠΦΩ

Ἦλθες, ἐγὼ δε σ' ἐμαόμαν,
ὃν δ' ἐψύξας ἐμαν φρένα καιομένην πόθῳ. (απ. 48)

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

Μουσικήν δ' ἄρα
ἔρως διδάσκει, καὶ ἀμουσος ἡ το πρὶν. (Σθενέβοια, απ. 3)

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΑ ΤΕΧΝΟΠΑΙΓΝΙΑ

Σιμίας, Πτέρυγες (3^{ος} αι. π. Χ.)

Λεύσσε με τον Γας τε βαθυστέρνου άνακτ' Ακμονίδαν τ' άλλυδης εδράσαντα,
μηδέ τρέσης, ει τόσος ων δάσκια βέβριθα λάχνα γένεια.
Τάμος εγώ γαρ γενόμαν, ανίκ' έκραιν' Ανάγκια,
πάντα δε Γας είκε φραδαίσι λυγραίς
ερπετά, πάνθ' όσ' έρπει
δι' αίθρας.

Χάους δε,
ούτι γε Κύπριδος παις
ωκυπέτας ηδ' Άρεος καλεύμαι·
ούτι γαρ έκρανα βία, πραύνόω δε πειθοί,
είκε δε μοι γαία θαλάσσας τε μυχός χάλκεος ουρανός τε·
των δ' εγώ εκνοσφισάμαν αγύγιον σκάπτρον, έκρινον δε θεοίς θέμιστας.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΑ

Μαύρισε η καρδιά μου
Έρθε ουρανοκατέβατος
Θα σε γουρμάνω στο ξύλο
Έβγαλα το άχτι μου
Άιου να δεις
Κοίτα να δεις
Μου κατέβηκε να
Μου φαίνεται πως
Χαρά Θεού
Δε βλέπω θεού πρόσωπο
Γλυκοχάραμα.
Λεπτά αισθήματα
Βαθύς πόνος
Καθαρή καρδιά
Δυο ώρες στρογγυλές
Τι ψυχή έχει ένα φράγκο
Κάνω καλά
Στο καλό
Και δος του να λέει
Δε λέει τίποτα αυτό το γλυκό
Κάτι μου λέει πως
Λες να 'ρθει;
(Και μυριάδες άλλες)

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ά μπε μπα μπλομ
τού κιθε μπλομ
α μπε μπα μπλόμ του κιθε μπλόμ
μπλίμ μπλόμ.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

1

Στην κάμαρα που κάθεσαι χρυσό καντήλι φέγγει,
χωρίς άλυσσο κρέμεται, χωρίς αγέρα σειέται,
χωρίς το λάδι το πολύ φέγγει της αφεντιάς σου,
φέγγει της αφεντούλας σου κι όλης της γειτονιάς σου.

2

Ο Ξάντινον ο πάντινον ο πάντα λαλεμένον,
στο έναν το ρωθώνιν ατ άλογα σταμνισμένα,
στο άλλο το ρωθώνιν ατ σερομυλίτσα κλώσκουν,
κι απάν' εις την κορφίτσαν ατ ζευγάρ' βούδα αλωνίζ'νε.

3

Εμείς κι αν αποθάνουμε, ως και τα κόκαλά μας
χρυσά πουλιά θα γίνουνε, να κλαίνε τ' όνομά μα.

ΙΝΔΙΑΝΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Στην ομορφιά ευτυχισμένα, περπατώ.
Με ομορφιά μπροστά μου, περπατώ.
Με ομορφιά πίσω μου, περπατώ.
Με ομορφιά από κάτω μου, περπατώ.
Με ομορφιά από πάνω μου, περπατώ.
Με ομορφιά ολοτρόγυρά μου, περπατώ.
(Νάβαχος, απόσπ.)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Το ψηλό δέντρο ολόκληρο κι ηχολογά κι αστράφτει
μ' όλους της τέχνης τους ηχούς, με τ' ουρανού τα φώτα.
Σαστίζει η γη κι η θάλασσα κι ο ουρανός το τέρας,
το μέγα πολυκάντηλο μες στο ναό της φύσης,
κι αρμόζουν διάφορο το φως χίλιες χιλιάδες άστρα,
χίλιες χιλιάδες άσματα μιλούν και κάνουν ένα.

(Απόσπασμα άγνωστου ποιήματος)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ

**Ωδή Πέμπτη
Εἰς Μούσας
(ἀπόσπασμα)**

στροφὴ α'·
Τὰς χορδὰς ας ἀλλάζωμεν
ὦ χρυσὸν δῶρον, χάρμα
Λητογενέος μέγα·
τὰς χορδὰς ας ἀλλάζωμεν
ἰώνιος λύρα. 5

β'·
Ἄλλα σύρματα δότε
ζεφυρόποδες Χάριτες·
καὶ σεις ἐπὶ το ξύλον
μελίφρονον, υακίνθινον
βάλετε στέμμα. 10

γ'·
Τὰς πτέρυγας ἀπλώνει
ὡς τ' ὄρνεον τοῦ Διὸς
καὶ υψώνεται το μέτρον
ἕως τοῦ οὐράνιον κήπον
τῶν Πιερίδων. 15

δ'·
Χαίρετε, ὦ κόραι, χαίρετε
φωναὶ οἱ τοῦ τα δείπνα
τῶν Ολυμπίων πλουτίζετε
με χορῶν ευφροσύνας
κ' εὐρυθμον μέλος. 20

ε'·
Σεις τα αἰθέρια νεῦρα
τῆς φόρμιγγος κροτεῖτε,
καὶ τα θηρία, καὶ τ' ἄλση
χάνονται ἀπὸ το πρόσωπον
τῆς γῆς πλατείας.

(*Ἡ Λύρα*)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΡΑΝΤΑΡΗΣ

Ονειροπαρμένη Μούσα

Ονειροπαρμένη Μούσα
Γιατί σεργιανὰς μπροστά μου;
Ουρανοκατέβατη ἡ ζωὴ σου
Κελαηδὰ σαν ἀπληστο πουλί
Καὶ θαμπώνει μας τα φρένα
Καὶ γλιστρά καὶ σκορπίζει
Ἄπειρα τα γιασεμιὰ τῆς μέθης
Σε μια ἀσπιλη ἀρυτίδωτη λαλιά.

(*Ποιήματα*, 1987)

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ

Εγώ είμαι...

Εγώ είμαι λοιπόν ο μικρός, ο ασήμαντος.
Το παιδί που ξυπόλυτο, με βρεγμένα πόδια,
βουλιαγμένα στην άμμο, του μιλούσες
και σου μιλούσε. Όμως, εσύ, ήξερες
πράγματα περισσότερα, επειδή
ήσουν παρούσα στον κόσμο από πάντοτε.
Και μου μιλούσες για την Αργώ,
Το σεληνόφως που χρύσωνε τα μαλλιά
του Οδυσσέα, τον μέγιστο στόλο σου
(όλων των ειδών τα σκαριά που ελλιμένισες
στο βυθό σου) κι ακόμη για το άπειρο
όπου ανακύνωνες το μεγαλείο σου,
θάλασσα, κι άλλα πολλά. Ενώ εγώ
σου απαντούσα με το ίδιο χαμόγελο
που μιλούσα στο γύρω μου πολύμορφο
θαύμα, που λέγεται Κόσμος. Λόγον
άλλο πληρέστερο να μιλώ
με το θείο σύμπαν δεν είχα.

(A Century of Greek Poetry 1900-2000, bilingual edition, 2004)

ΚΩΣΤΑΣ ΜΟΝΤΗΣ

Άλλοι Στίχοι

ιθ

Πρέπει να υπάρχει κάτι άλλο
απ' την επιφάνεια που επισυνάπτουμε στα προσκλητήριά μας,
πρέπει να υπάρχει κάτι άλλο
απ' την επιφάνεια που διαπραγματευόμαστε,
απ' την επιφάνεια που διομολογούμε,
απ' την επιφάνεια που διαπομπεύουμε στις κηδείες.

(Γράμμα στη μητέρα και άλλοι στίχοι, Λευκωσία 1965)

ΤΑΣΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ

Τα χέρια θυμούνται

Το χέρι του ωχρό, κάθε που έκανε μια κίνηση ήταν σα να 'θελε
να διασχίσει προς τα πίσω το χρόνο –
ίσως ως εκείνο το παιδικό παιχνίδι που του είχαν κάποτε αρνηθεί.

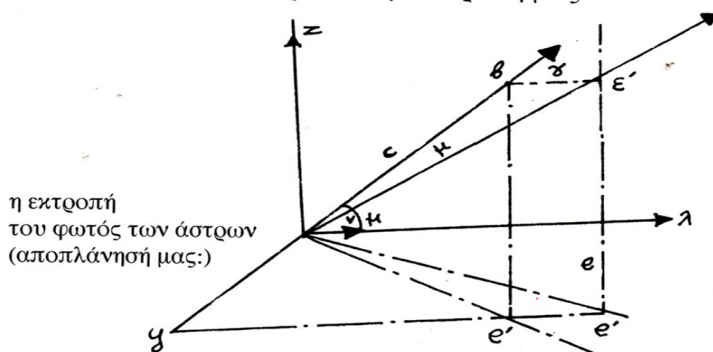
(Βιολέτες για μια εποχή, Κέδρος 1985)

Η ΔΙΑΣΠΑΡΤΗ ΣΤΟ ΣΥΜΠΑΝ ΑΠ
ΑΝΤΗΣΗ ΜΟΥ ΣΤΑ ΔΙΚΑΙΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ
ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

// «Ο Ν. Bourbaki» // Ο Άριελ // Η Αλουνάζ
στο σώμα τους // Ακριβώς ο καθένας μας.//

Μη λες, θεά, μην έχεις τίποτα μαζί μου
 Ό, τι ζει είναι αυτό που μπορεί να πεθάνει
 Λ.χ. ο αιώνας που εσύ δεν το 'θελεις υπνοβατεί
 Άφησε τις πηγές να τρέχουν αντ'ις Η₂O, κάδμιο
 Όσο γι' αυτό το δηλητηριασμένο μύδι των βυθών,
 τι τώρα το πολύ παράξενο που εσύ θα βγαίνεις
 από τους καπνούς των πυρηνικών αντιδραστήρων;
 Άφησ' το! Μην το κλείνεις στους ανταγωνισμούς

‘Ο, τι από Εσένα γνώρισα, θεά, είναι το κάλλος
είναι η αναγωγή στην ποίηση της εμορφιάς σου
νέων ραδιενεργών στοιχείων λέξης και αριθμού
καθώς σ’ έσμιξα γυναίκα για τις εξισώσεις τους
ως το 0 ως το ∞ ως το 0 ως το ∞ ως το ∞ καθώς
χιλιάδες άστρα καθόρισαν την εκτροπή μας :

καθώς έρχεται μετά από τον πολύ έρωτα ο ύπνος
Και τ' άστρα πέφτουνε τα δάση καίγονται όπως
εξάλλου όλη η Ευρώπη πέφτει και φυσικά καίγεται
Τότε σε είδα Αφροδίτη με συρτάκια και κατάλαβα
Και ο Ορφέας, που δεν το ήθελες, σκορπισμένους Ε
γώ, σε κομμάτια από τις ολονυχτίες των οργίων
παγιδευμένος στα εργαστήρια των πυροηικών :

Ας μην ξεχνούν πως κατοικήσαμε σε ηφαίστεια
Οίκος μας, ο κρατήρας Κήπος μας, η λάβα τους
Κληρονομιά που αφήνουμε του έρωτά μας (τώρα που
ο αιώνας δύνει στους Λαιστρυγόνες) τούτη η φυσική
θεοφαγία, μ' Εσένα Αφροδίτη το κάλλος, υγρόφιλη
των καπνών ν' αναδύσαι στα χαμηλά νετρόνια.

(Η ορατή (οριακή) υπέρβαση, 1997)

Σωκρατής Επιταλιώτης, θαλασσίνογ (απόσπ.)

Γράψε στην αμμο να το παρει η θαλασσα
πατα το νερο να βρεξεις τ' ο,τι εχεις
να νερωσεις να κοσμισεις
να Σωκρατεψεις·
κι η φωνη:
θες με ως σφραγιδα επι την καρδιαν σου
ως σφραγιδα επι τον βραχιονα σου
(ματια μου ματια μου ματια μου ματια μου!)
θαλασσωσου:
υδατα πολλα ου δυνησονται σβεσαι την αγαπην
βουτα μεινε στο νερο ερχεται γλυκο νερο
ποταμισιο Ροφιατικο τα νερα απ' τα κυματα του κοσμου
νερο απ' τον ουρανο κι απ' το χωμα,
δεν ειναι άλλο, ποταμοι σου αδειάζουν
πού θ' αδειασεις, πώς ν' αδειασεις στη θαλασσα
την αγαπη
— και ποταμοι ου συγκλυσουσιν αυτην,
θαλασσινε κολυμπα,
ειμαι.

(1976)

Το Πραγμα του Κοσμου, Υδρα (απόσπ.)

άνα μου ένε μου ίνι μου
λιμενακι
άκο άκα έκι
ο
ου
— ' — — μου — ' — — μου — ' — μου
νιπερατόμ μίλουσα λένε
λενι λανο
λαλό
λάλο
Λαλώ,
βαθια κυλαει το νερο
τρυφερα
κι ολα απλωνουν
και φευγουν κυματα
πραγματικα
της αγαπης, νερο και φωτια και φως
κι αφηνουν το χωμα
στα χερια μας.
Σ' αγαπαω.

(1979, 1984)

Αναγλυφα (απόσπ.)

Φλογα ανεμων
νερου χρυσου
ροη
νοημα ελευθερο
ξερω.
Ξανα.

Γελαει λαμπει λαλαει
μιλαει
ανασα νους ουσια
αθανασια.

Αντικειμενο στον ησυχιο του
σκληρο μονο
σκαλωμενο
εδω νερο.

Γλυπτο στη θαλασσα
λειο
κλειστο κι ανοιχτο
γυναικα μόνη.

Αμμος κοχυλι
στέρεο της άπλας
ανοιχτος αιωνας.

Χορταρι στον ανεμο
της μεγαλης θαλασσας
μακρυ και τελειωμενο
ριζωμενο.

Απλωμα στην απλα αμμουδια
περα του απείρου του αερα
ελευθερια
στα μαλλια μου στο φορεμα σου
αφημενη

Κυματα του οριζοντα
χρυσα
ψυχη.

Συννεφα σκιες
κινουμενες στα βουνα.
της θαλασσας
φωτεινα
ωραιος κοσμος
μονος του.

Ασπρο πουλι
ξερεις

βλεμμα μ' εμενα
νους γυμνος.

Νερο γνωσης
πινω
αφημενο ειναι.

Επικληση ευχη
κοριτσι κοσμε
κληση μου
χαλικι
κι ειμαι.

Ηλιος του κοσμου και της γνωσης
ηλιος εμενα
τωρα.

Γυναικα γονατα
βουνα ανοιγμενα
και να χαραγμα
της ουσιας.

Προσωπο μου
αυτο και το υπαρκτο
φυλλα αφημενα
νερο ρση
ελευθερια.

Λουλουδια στα φυλλα
μιλανε
πλασμενα.

Κύλα νερο
καλο
μεσα εξω
μεγαλο
απλο.

Ευπολητη
περπατει τον κοσμο
πελματα λαμπρα.

Ολη
με ηλιο και φεγγαρι.

Βουνο στη θαλασσα
ετσι.

Καρδια καλη
σκεψη μεγαλη
κλαδακια.

(1992)

***Η ανασα της αθανασίας** (απόσπ.)*

Μέγιστο θεώμα
κι ελαχιστο εδραιώμα,
Κυριε, η ουσία
της παρουσίας και της απουσίας, συνουσία
του είναι και δεν είναι
υπαρχω και ζω
η γλυκα της θεοτητας
της αυτογνωσης
στη μικρη αυτογνωσια
της σταλας
που γινομαι ο ερωτας·
μεγιστη γνωση
κι ελαχιστη αγνωσια,
Κυρια σωματικη
όλα τα σωματα και ασωματα
της γυμνης υπαρξης
που παιρνεις οπως μου κανεις
τερας γλυκιας ωραιότητας
που εισαι ο ερωτας·
μεγιστο ονομα
κι ελαχιστο πραγμα,
Κυριο κυριαρχο
Κυρια και Κυριε
που παιζεις εσυ κι αυτη κι αυτος
κι εγω μόνος τ' ωραιο τιποτα,
να λεω και να είναι και να μην είναι
να ζω και να γινεσαι και να μη γινεσαι
να υπαρχω και να υπαρχεις και να μην υπαρχεις,
που παιζεσαι η απο μονη της σταλα
που κυλαει ολογυμνη·
μεγιστο κι ελαχιστο
λεω να λεω
πρωτος
και λεω
πρωτα
Λαλώ,
λαλαω.

(1995)

***Τα Χωριστα** (απόσπ.)*

Απ' το θανατο την πετρα με το νερο
ν' ανοιξει το λουλουδι μου
η παρουσια.
Εικονα του σπορου που λειωνει αγαπη με το χωμα
του πουλιου που πεφτει ξαφνικα τελεια φυλλα
του ζωου που με κοιταζει και πια δε ζει
οπως ολα ζουν και είναι
αυτές οι εικονες νοημα.

Νους κι αναπνεω
γνώση και γευση,
Κυλάει το νερο κυλανε οι πετρες
γινονται πραγματα κι ανοιγουν οι γευσεις
ψυχες οπως η ψιχα του γλυκου καλαμιου
που γραφει τον ανεμο ωραιες εικονες
καθρεφτισματα μου.
Από παντου εδω
κι οι εικονες της ωραιας γραμμης
του παντα.
Ποτέ οχι.

(Γυμνη πετρα, 2006)

Τιποτα δυο, Το προσωπο των πραγματων (απόσπ.)

Απ' την κορυφη του πατερα μου ως το βαθος της μανας μου
απ' τον ηλιο της γυναικας μου ως τ' αστρα των παιδιων μου
και τ' αστερακια προσωπακια οπως ζωης
κοιταζομαι και κοιταζω.
Τι με θελουν; τι θελω;
Βροχη και φυλλα
Ο πατερας του πατερα μου
το νερο και το χωμα
η μανα της μανας μου
η ζωη κι η παχνη της
ο ερωτας μου το τελειωμενο προσωπο
των παιδιων μου ως τον πατερα μου
και το προσωπο της μανας μου,
να ειμαι τωρα εδω.
Σημειο της ατέλειωτης απλας
που αναπνεω αληθινα
πως εχουν οι μορφες την υπαρξη
κι ο υπνος μου κοιταζεται.
Κοιταζω τον υπνο και ζω ξυπνος
ανθρωπος ολων αυτων
οπως κινειται το χορταρακι.
Οπως ανοιγουν πριν απ' τον κοσμο τα ματια του παιδιου
για ολο τον ατέλειωτο κοσμο,
παιδι και κοσμος
παιδι του παιδιου μου από παιδι του πατερα μου
α γυναικα μου ματια μου
α πραγμα που κοιταζω.

(στο *Απ' το νησί*, 2008)

ΘΑΝΑΣΗΣ Θ. ΝΙΑΡΧΟΣ

Έρωτος έρωτας

21

Ανάλαφρη επέλαση των μελών σου
Πιο βαθιά πιο βαθιά
Τη γαλήνη μου διψώντας
Με το σαλίγκαρο του εγκεφάλου σου
Να γυροφέρει σε στασίδια εγκλησιάς
Και σε βυζαντινές τοιχογραφίες
Με τα υδρόβια σπλάχνα σου
Να ξεριζώνουν τους μύθους μου
Ενώ τη μήτρα των ιδεών σου
Τυφλωμένος ρουφώ

23

Αναστατώθηκε η πόλη
Απ' τις συσπάσεις του σώματός σου
Και ψάχνει επειγόντως για ένα κρεβάτι
Έστω και σε προθάλαμο νοσοκομείου
Να σε στριμώξει
Ας είναι και μπροστά στους άλλους
Δεν ακούς τ' ασθενοφόρα
Τις πυροσβεστικές αντλίες
Εσένα ψάχνουν κι ας μη το ξέρουν
Ν' αδειάσει πάνω σου
Η πόλη τα υγρά της
Ν' ανακουφιστεί
Κι ήρεμη να περάσει
Στο βραδινό της θάνατο
Κι εσύ που κυκλοφορείς ανυποψίαστα
Μέσα της
Με το καθημερινό ρούχο
Τα διατεταγμένα αισθήματα
Πως δεν ένοιωσες την πόλη
Που σ' έχει ερωτευτεί
Και τρέχει σαν τρελή
Πάνω κάτω

(Σύγχρονη Ερωτική Ποίηση. Ανθολογία, 2000)

ΑΝΤΩΝΗΣ ΦΩΣΤΙΕΡΗΣ

Το θα και το να του θανάτου (απόσπ.)

Έτσι λοιπόν χωρέσανε στα μάτια σου τόσες κοινές ασήμαντες εικόνες
Ποιος θα 'χει χρόνο κάποτε να βυθιστεί στη λίμνη μιας ανάμνησης
Η αιωνιότητα κρατάει τόσο λίγο
Όμως, δε γίνεται, θα υπάρχει κάπου μια μικρή δικαιοσύνη να εξηγεί
Με ποιες προθέσεις φεύγει ένας άνθρωπος

(1987)

χωρίς ενδιάμεσες πορείες

Τι ξέρουν αυτοί για τη ύλη που μεταμορφώνεται;
Για τα βουνά που μένουν σιωπηλά μέχρι να θελήσουν κάτι απ' το σούρουπο
και να επαναστατήσουν
για τη θάλασσα που μένει ακίνητη αφήνοντας
τον ουρανό να βράζει μέχρι ν' ανακαλύψει το σημείο της αδυναμίας του
και να τον καταπιεί
Ξέρουν τόσο λίγα που της δίνουν ιδιότητες
εκείνο είναι, εκείνο ξέρει κι εκείνο μπορεί
γι' αυτό μεταμορφώνονται όλα και τους καταπίνουν
και τίποτα δεν κρατάνε ακίνητο στα χέρια τους

Ο ήλιος γέρνει πάνω στον όμορφο γκρεμό
μαυρίζουν ηρεμισμένα τα ρείκια, γέρνουν γλυκά, χωρίς υποταγή,
ανατριχιάζουν τα πουλάκια από τη δύναμη και τρεμουλιάζουν τα φτερά τους
από ηδονή
κι ολόκληρο λουλούδι χάνεται μέσα στη θάλασσα το βλέμμα τους
Αποκομμένα από τον κόσμο γέρνουν κι ανασταίνονται μες στο νερό
κι ανακαλύπτουν την αλμύρα
κι ανακαλύπτουν κάπου μέσα μου κι ενώνονται μαζί τους
Και αυτό είναι το θαύμα του σούρουπου

(2004)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΛΑΣ

Στρογγυλή Συμφωνία (απόσπ.)

Γυρίζει γυρίζει φριχτά
ο στρογγυλός ο δρόμος
γυρίζουν γυρίζουν φριχτά
στο στρογγυλό το δρόμο
χίλιων ειδών ανθρώποι
μηχανές ποικίλων μορφών
γυρίζουν γυρίζουν σιγά
οι κουτσοί, οι τυφλοί και οι γέροι
το δίτροχο με το μισόνεκρο μουλάρι
το τραμ τρία που σταθμεύει εκεί κοντά
το κίτρινο τραμ ανάμνηση βέλγικης εταιρίας
γυρίζει γυρίζει σιγά
η κοκότα που κάνει τροτουάρι
και ο ομοφυλόφιλος νέος
και πίσω από το νέο
απόστρατος ανθυπολοχαγός
ήρωας σε δυο νικηφόρους πολέμους
και πρώην μπράβος στη Σμύρνη μέσα
γυρίζει γυρίζει σιγά
το παιδί που δεν αγαπάει το σχολείο
κι ο άνεργος που από κάπου περιμένει δουλειά
πλήθος κόσμου γυρίζει σιγά
τα πρωιά στην πλατεία της Ομόνοιας
πλήθος πραγμάτων γυρίζουν σιγά
ολημερίς στην κεντρική την πλατεία

(Ποιήματα, 1932, Γραφή και φως, 1983)

Ελευθερία! εγερτήριο αγγελίας
με φτερό τον ήχο και μάτι την εικόνα
πολιορκείται η ελευθερία!
Λευτεριά! παραστατική γραφή στους τοίχους,
προέκταση χειριού ή σφραγίδα μηχανής
του νου μορφή. Η λέξη δεν αρκεί.
Αόρατος λόγος εμφανίζεται στον στίχο, στην ιστορία.
Μάγος ο φορέας του, μαχητής κι ο φορέας των λαβάρων του,
το τρισυπόστατο *ποίηση λευτεριά κι αγάπη*
αναγνωρίζεται από την όψη του λόγου.
Με τόλμη – της δικής μας θέλησης το μέλλον.

(από τη συλλογή *Οδός Νικήτα Πάντου*, 1977)

ΕΛΕΝΗ ΒΑΚΑΛΟ

Εγκάρσιο σκοτάδι περνά μια σειρά ημερών
Κι ούτ' άστρο δε φέγγει της νύχτας
Δεν είναι σκοτάδι της νύχτας αυτό
Τέτοιο πουλί. Ο ουρανός έχω γίνει που μέσα γκρεμίζεται
Θήραμα λάμπει του αφρού. Στην άκρη βάθους μεγάλου νερών
Πριν πέσει το μελετάει μόνος ο βουτηχτής
Ουράνια θάλασσα, και το ένα μεγάλο μάτι του βουτηχτή να είναι η πηγή

Το δέντρο το άδειο κινούσε από κει
Ήταν το δέντρο άγνωστο, σιάλες και σιάλες κατέβαινε
Κλωνιά κλαδιά κορμός, βαθειά
Κι όσοι πεθαίνουν καλοί καινούργια σειρά χλωρές φυλλωσιές.

(από τη συλλογή *Πριν από το λυρισμό* [συγκεντρωτική έκδοση], 1981)

ΛΥΝΤΙΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Μονόλογος και Χορικά για μια νύχτα του Μάη (απόσπ.)

Κι εγώ σαν τους τρελλούς
Πήρα ένα αντίλαλο
Τον αγκάλιασα
Κι έγινε φως.

Δεν έχω άλλους συντρόφους

Ο Αρίων στα κύματα.
Βλεπόμαστε καμιά φορά σαν ταξιδεύω, αλλά
Ακολουθάει το δικό του ρεύμα
Θάλασσες επικίνδυνες αυτές –
Ο Ιωάννης αγαπούσε τους αμνούς....
Μέσα στα τείχη της Ιερουσαλήμ
Ανέβαινα τα μουχλιασμένα σκαλοπάτια.
Τότε ξεμύτισε το θηρίο
«Τον έφαγα», είπε, γλύφοντας κάγκελα που είχαν σκεβρώσει,
Θα συνεννοηθούμε εσύ κι εγώ».
Φόρεσε ένα μπερέ ιερατικό.
«Σε φτύνω», απάντησα
«Σιχαίνομαι
Τα λέπια, το ψαρόλαδο και το λιβάνι».
Έτριψε χάμω τα μάτια του που στάζαν αίμα.
Θάναι του Ιωάννη, σκέφτηκα
«Όχι», είπε, έφαγα τέτοιους πολλούς.
«Διαδόθηκε πως αυτοκτόνησαν τις νύχτες
Ποιος από πείνα, ποιος
Από έρωτα...»
«Δεν τον φοβούμαι, φώναξα, «τον θάνατο...»
«Είναι το πρώτο βήμα εκείνων που με τρέφουν.
Θα σε περιμένω»,

Είπε, και κρύφτηκε στη μαύρη πρόσοψη
Πλαισιώνοντας καλά την πινακίδα
«Saint John's Hospice».

Το καλντερίμι από ψηλά σαν αποβάθρα
Μέσα στα τείχη της Ιερουσαλήμ...
Έφερνε από μακριά
Κιβώτια σάπια κι άλλες μυρωδιές
Από φαΐ που τρων σ' αυτά τα μέρη,
Κι ύστερα εγίνη σαν το κατακάθι του καφέ
Σ' ένα φλυτζάνι
Με το πεπρωμένο.
Ξέκοβε πέρα μια καμάρα που έμοιαζε θαλασσίνη
Κι είδα στο βάθος να περνάν,
Αγόρια και κορίτσια,
Μια διαδήλωση
Βουβή σαν τον καιρό.
Μόνο κινήσεις χτεσινές και πιο παλιές,
Που είχανε βρει το μέλλον:
Ο Φεντερίκο στ' άλογο
Με γκέμια τ' άλικά τριαντάφυλλα
Κι ο Δημήτρης να βγαίνει απ' την αυλή της φυλακής
Με κάτι φώτα στο κορμί του το σημαδεμένο
Από τ' απόσπασμα
Και βρέφη ποιητές
Απ' τους θαλάμους με τ' ασφυξιογόνα...

Δεν έχω άλλους συντρόφους.

(από τη συλλογή *Ποιήματα*, 1958)

ΣΩΚΡΑΤΗΣ Α. ΣΚΑΡΤΣΗΣ

Τιποτα δυο, Η αναπνοή (απόσπ.)

Είμαι ο ξενος μου.
Εδω της ζωης
με το δέντρο της αλλης ζωης
κι ολα αυτα τ' αγαπημενα
που γινονται ξενα
κανουν στιγμες της ανασας
κι ανασαινω ολοκληρος
οπως ειμαι ξενος.
Και κοιταζομαι.
Ποιος κοιτάζει ποιος κοιτάζεται
σ' αυτη την αντιλαμψη του κοσμου
που ειναι τα ματια μια στιγμη φως;
Λαμπουν σταγονες υπαρξης
κι ο ξενος μου εγω
οικειος της οικειοτητας
σπιτι στη μεγαλη πατριδα των πραγματων.
Κι αγαπημενα ξενα τα πραγματα

και ξενιτια η πατριδα.
Ειμαι ξενος
ξενος.

(από το βιβλίο *Απ' το νησί*, 2008)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΑΝΑΣΣΗΣ

Το ράγισμα
εσώρουχο που το φορείς όσο και κρύβεις
μη και του δουν την παλαιότητα
και παν αλλού
εκεί που δε δείχνει.

Σκάβε σκάβε
ν' αλαφραίνεις από χώμα τους νεκρούς
και τ' άλλα παράπονα.
Έτσι να ζήσεις πρόσταζε ο πατέρας.
Και μόλις θα 'σαι κοντά θ' αλλάζει το νησί
αλλού θα κατεβαίνεις
κι αργά, πολύ αργά.

Επειδή αγαπούμε
αργεί ο Θεός να συμπεράνει την ήττα μας.
Όπως απ' το πολύ του φθινοπώρου
πού 'χε μέσα του ο πατέρας
παίρναν τα μάτια του την κίνηση βουνού
που πάει ν' αναληφτεί τυλιγμένο στο χειμώνα του.

Οι άνθρωποι ποτέ δεν ταξιδεύουν
μονάχα οι χωρισμοί
και να με θυμάσαι
ποιον;

Αλλόκοτα που ανέτλλες λες κι ήσουν αφεγγάρι
ποιος θα σε πάρει
τώρα η άλλη αγκαλιά με πικροδάφνες και μ' ελιές
και μυρωδιά θάλασσας κοντινής
να φύγεις πάλι
χαιρετισμός βαθύς
πόνος φιλή και στίχος δαχτυλίδι
να σε φορέσω απ' την αρχή
πάλι απ' την αρχή που αρχή δεν έχει
να κρατηθώ στους κύκλους σου
και στην πρωτοζωή
στους κύκλους στα στεφάνια της
με κυανοφύκη και βακτήρια.
Και με σπαθιά.
Ναι, και με σπαθιά.

(από τη συλλογή *Τα Οικόσημα*, 2000)

ΚΑΤΑΛΟΓΙΑ (15^{ος} αι. μετά την Άλωση)

Αν ήξευρα, κυράτσα μου, πότε θέλεις κινήσει
και πότε θέλεις διαβή με τες αρχοντοπούλες,
την στράταν σου να φύτεψα μηλές και κυδωνίτσες
και νεραντζούλες και κιτρές και δάφνες και μυρσίνες,
τον δρόμον σου τριανταφυλλιές να μη σε πιάνη ο ήλιος,
και όπου διαβαίνεις και πατείς ήθελα σπέρνει μόσχον,
και να μυρίζη η στράτα σου, και συ να μην το ξεύρης,
να μη μαυρίζη, λυγερή, στον ήλιο η ελικιά σου.

ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΕΡΩΤΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ (2^ο μισό 16^{ου} αι.)

Αν έν' πικρός ο πόθος, γοιον λαλούσιν,
πως έν' γλυκιά τα πάθη τα δικά του;
κι αν έν' γλυκός πώς έν' σκληρή η καρδιά του;
κι αν έν' σκληρός, πώς όλοι τον ποθούνσιν;

Αδ δεν έν' εμπιστός γοιον τον θωρούσιν,
για τίντα να μετέχουνται μιτά του;
αν έν' κι είναι φτηνός εις τα καλά του
γιατί παραπεπονούνται όσοι αγαπούσι;

Ανίσως και τον κάθαναν πληγώννει,
πώς δεν είναι μιτά του κακιωμένοι,
αμμ' όλοι τ' ακλουθούν όσους κορπώννει;

ΒΙΤΣΕΝΤΖΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ

Ερωτόκριτος (1^ο μισό 17^{ου} αι.)

Εφάνη ολόχαρη η αυγή και τη δροσούλα ρίχνει,
σημάδια τση ξεφάντωσης κείνη την ώρα δείχνει.
Χορτάρια εβγήκαν εις τη γη, τα δεντρολάκια ανθίσα,
κι από τσ' αγιάλες τ' ουρανού γλυκός βορρράς εφύσα.
Τα περιγιάλια ελάμπασι, κ' η θάλασσα εκοιμάτο,
γλυκός σκοπός εις τα δεντρά κ' εις τα νερά εγρινάτο.
Ολόχαρη και λαμπυρή η μέρα ξημερώνει,
εγέλαν η ανατολή κ' η δύση καμαρώνει.
Ο Ήλιος τες ακτίνες του παρά ποτέ στολίζει
με λάμψιν, κι όλα τα βουνά και κάμπους ομορφίζει.
Χαμοπετώντας τα πουλιά εγλυκοκιλαδούσα,
στα κλωναράκια τω δεντρώ εσμίγα κ' επιλούσα.
Δυό-δυό εξευγαρώνασι, ζεστός καιρός εκίνα,
έσμιξες, γάμους και χαρές εδείχνασι κ' εκείνα.
Εσκόρπισεν η συννεφιά, οι αντάρες εχαθήκα,
πολλά σημάδια τση χαράς στον Ουρανό εφανήκα.
Παρά ποτέ τως λαμπυρά, τριγύρου στολισμένα,
στον ουρανό είν' τα νέφαλα σαν παραχρουσωμένα.

Τα πάθη πλιό δεν κιλαδεί το πρικαμένο αηδόνι,
αμέ πετά πασίχαρο, μ' άλλα πουλιά σιμώνει.
Γελούν τση Χώρας τα στενά κ' οι στράτες καμαρώνουν,
όλα γρικόουν κουρφές χαρές κι όλα τσι φανερώνουν.

(Μέρος Πέμπτο, στίχ. 769-790)

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ο Στίχος (απόσπ.)

*Στον κύριο Louis Roussel
καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Montpellier*

Ο Στίχος περπατάει, πετάει, σέρνεται, στέκει, τρέχει,
αρματωλός και πολεμάει, και μάγος και κατέχει
παιγνίδια και τσακίσματα, ξορκίσματα, βοτάνια
για να δένη δαμαστής επίγεια κ' επουράνια.

[...]

Χαίρε, Βουκέφαλε, που δε σε δένει χαλινάρι,
μόνο το βασιλέα Ρυθμό δέχεσαι καβαλλάρη!
1892

(Δειλοί και σκληροί στίχοι, 1928)

Σε μια γραφή

Τα άσπρα μαλλιά τα στεφανώνεις με ξανθούς ναρκίσσους,
στο βραδινό τον κάματο φέρνεις αυγής γιορτή,
λησμονημένους έξαφνα θυμίζεις παραδείσους,
Γραφή, χρυσή κιθάρα κάνεις το λευκό χαρτί.

(Οι νύχτες του Φήμιου, 1935)

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

Αλαφροϊσκιωτος (απόσπ.)

Γυρισμός

Ύπνος ιερός, λιονταρίσιος,
του γυρισμού, στη μεγάλη
της αμμουδιάς απλωσιά.
Στην καρδιά μου
τα βλέφαρά μου κλεισμένα·
και λάμπει, ωσάν ήλιος, βαθιά μου...

Βοή του πελάου πλημμυρίζει
τις φλέβες μου·
απάνω μου τριίζει

σα μυλολίθαρο ο ήλιος· 10
γεμάτες χτυπάει τις φτερούγες ο αγέρας·
αγκομαχάει το άφαντο αξόνι.
Δε μου ακούγεται η τρίςβαθη ανάσα.
Γαληνεύει, ως στον άμμο, βαθιά μου
και απλώνεται η θάλασσα πάσα.

Σε ψηλοθόλωτο κύμα
την υψώνει το απέραντο χάδι·
ποτίζουν τα σπλάχνα
τα ολόδροσα φύκια,
ρναντίζει τα διάφωτη η άχνα 20
του αφρού που ξεσπάει στα χαλίκια·
πέρα σβήνει το σύφυλλο βούισμα
οπού ξεχείλο αχούν τα τζιτζίκια.

Μια βοή φτάνει απόμακρη·
και άξαφνα,
σαν πανί το σιαρμό που έχει φύγει,
χτυπάει· είν' ο αγέρας που σίμωσε,
είν' ο ήλιος που δει μπρος στα μάτια μου
– και ο αγνός όχι ξένα τα βλέφαρα
στην υπέρλευκην όψη του ανοίγει. 30

Πετιώμαι απάνω. Η αλαφρότη μου
είναι ίσια με τη δύναμή μου.
Λάμπει το μέτωπό μου ολόδροσο,
στο βασίλεμα σειέται ανοιξάτικο
βαθιά το κορμί μου.
Βλέπω γύρα. Το Ιόνιο,
και η ελεύτερη γη μου!

(1909)

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΒΑΟ ΓΑΟ ΔΑΟ

Ζινώντας παβίδονο σαβίνι,
Κι απονιβώντας ερομιδαλιό
Κουμάνισα το βίρο του λαβίνι
Με σάβανο γιδένι του Θαλιό.

Κι ανέδοντας έν' άκονο λαβίνι
Που ραδαγοσαλιούσε τον αλιό
Σινέρωσα τον άβο του ραβίνι
Σ' ένα άφαρο δαμένικο ραλιό!

Σουβέροδα στ' αλίοπα σουνένια
Μέσ' στ' άλινα που δεν εσιβονεί

Βαρίλωσα τ' ακίμορα κουνέκια

Και λαδαμποσαλώντας την ονή
Καράμπωσα το βούλινο διράνι
Σαν άλιφο τουρένι που κιράνει

(1938)

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Και με φως και με θάνατον (απόσπ.)

Ως εν ουρανίω έαρι ραντισμός
Μυρίους ακτίνων εκλικμίζουσα
Φαιοπράσινος επεφάνης

Κι εις ευόλισθον κλιτύν αστέρων
με λιχύθιον ύπνου προβαίνουσα
Τους αργολογούντας χαμαί

Πατήσασα ήτμισας.
Επέπλωνον τα όρη φρουραί
Κρυσταλλοειδών λιβανωτίδων

Κι εναμίλλως έθαλλον
Της νυκτός μήκωνες έως ου
των χειλέων σου σκιρτητικοί λόγοι

Μυριοπτέρυγοι όλως
Των πελαγιζομένων τα όνειρα
Σεσυλημένα πάλαι ποτέ

Νυν επανέστρεφον αληθώς.
Ως αιπόλου μονύδριον ήναψας
Την ψυχήν ημών εν τω βαράθρω Κόρη.

(Ο Μικρός Ναυτίλος, 1985)

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ Χ. ΓΟΝΑΤΑΣ

Ανασκαφή (αποσπ.)

Είχε κρεμάσει μικρούς καθρέφτες πάνου στα δέντρα για να βλέπονται τα πουλιά.
*

Αδιαφορούσα για τα λουλούδια – κείνες τις αδηφάγες μολόχες – που χάσκανε τα στόματά
τους και γαυγίζαν στο πέρασμά μου. Δεν τους έδινα ποτέ το δάχτυλό μου να το δαγκώσουν.
*

Τα σύννεφα παραμέρισαν λίγο και στο άνοιγμα πρόβαλε μισό κίτρινο φεγγάρι: Ένα μεγάλο
κέρινο αυτί που τσιτώθηκε καταμεσής τ' ουρανού ν' ακούσει.
*

Ο αγέρας ζώνει ολούθε το καμπαναριό· μέσα του είναι κλεισμένο ένα μικρό πράσινο ελάτι
που προσεύχεται αναμαλλιασμένο κι αλμυρό.

*

Ο ήλιος γιόμισε πορτοκάλια το δωμάτιο. Απ' τα χαλιά ξεκόλλησαν πουλιά· καθώς πετούν ολόγυρα, τα έπιπλα καθρεφτίζουν τις ωραίες τους φτερούγες που διώχνουν μακριά το θάνατο.

*

Στη σκηνή σβήσαν τα φώτα. Η αίθουσα άδειασε. Ένα κερί πετάει από κάθισμα σε κάθισμα.

*

Μέσα στα μήλα είναι μωρά φχαριστημένα που γελάνε.

(Η Κρύπη, 1959)

ΕΚΤΩΡ ΚΑΚΝΑΒΑΤΟΣ

θαυμαστικό από χαρτί

Οι φωνές
τα φυτικά τα ενάλια
τα παρασυμπαθητικά σου
όταν φυσάει εκείνος ο εκδικητικός άνεμος
κι αφήνεται στην τύχη του το κοβάλτιο
ρεμβώδες
οι μύστες κι άλλα ραδιενεργά πολύεδρα
οι φρένες σου ασταμάτητες κ' η διαδήλωση
μισή αφίσσα, πες λεμονοδάσος μέσα σου,
η άλλη μισή το κάτι σάπιο της Δανίας
οι χειρονομίες των άπληστων που εισάγονται
στα γενικά έξοδα με ιεροπραξίες
πιάνεσαι στα δίγρανα
χορωδίες αχινών καγχάζουν
κ' οι Διάκριοι.
Πώς αντέχεις;

Στον άλλο γύρο κάποιοι δίκαιοι
κερδίζουν λένε την τοξίνη τους
κι άλλα τέτοια που υπάρχουν
ίσα για να στέκεσαι στα πόδια σου.

Το κυκλωμά σου με τα πράγματα
η συστροφή του
η λογική του κυκλώματος
η ανάγκη για είδωλο
σαν πεινάς την αίσθηση
έστω σαρκώδης όπως συγκεντρωτικός φακός
έστω εντερική
κ' εκείνο το θαυμαστικό από κοινό χαρτί
που σου επιφυλάσσουνε
στο τέλος.

1967

(Διήγηση, 1974)

Μοριακή Βιολογία (άσκηση)

απουσία πρώτη και απουσία δεύτερη
τέτοια οργανολογία και ψυχοδομή
στροφή αλυσίδας πάνω σε άλλη ο γόνος
ψυχόρμητος

τέτοια υφαρπαγή του μυστικού με το μάτι και το χέρι
με το ρουθούνι και το αρσενικό πήδημα

απλόχερα (αργότερα) είχε μοιράσει πουλιά
φτερουγοπόδαρα και σπόρους άνοιξης
νέφη προάλλης τάξης εαρινές ξυνήθρες και σκορπιούς
κλειψίες που να 'ναι ο χρόνος και ψυχόρμητος
και γρινν οι ρόδινες θρομβίες
και γρινν-γρινν τα σπιθαρίσματα και οι κραδασμοί
οι αυγές εναλλασσόμενες με σύρματα πυρακτωμένα
Και αντλίες του στοπ
συστοιχίες φαιού χαλαζία
πήδημα στο έκτο χάος και ξύπνημα ξανά στο ανδριώτικο περιγιάλι
και στο ζαφειρένιο νερό

το τμήμα μου αυτό σφαιρόμορφο ή ραβδόμορφο
αμινοξύ πυροσταφυλικό πλεούμενο
από αδένα σε οστική δοκίδα
και σε δυο νυχτερίδες που φτεροκοπιούνται στον τοίχο σκορπώντας
μαύρη γύρη
ειδώλιο βαθουλωτού θανάτου σε γαλάζια πτύχωση
αναστάτωση δέντρου στην ανεμοζάλη
(να κι αυτή η απόπειρα να βγει η πρωτάκουστη σφυροκοπιά
του αγνόφεγγου Κρατύλου
να και τα κακά δέντρα με το βρόγχο στο κλαδί)

συνάψεις όλα και ίλιγγοι ιζημάτων
ο έρωτας φωτερό κοιλέντερο σε αυγή τελευταία
πυρός άλλης δεύτερης νύχτας και άλλης πρώτης αρχή
ισκιερό βουνό μιας άλλης
μιας τρίτης η κατακόρυφη φύτρα στα βαθιά νερά
ο αριθμός Ένα σε μεγέθυνση και δυο
κατευθύνσεις
ωσμωτική αναπνοή δρύινης νύχτας πια
διακλάδωση και πολυμερισμός του ανάστροφου του καθενός
έτσι που να ξεκαρδίζεται ο καθένας αναίτια
κι από αρμόδιος να μεταβάλλεται σ' ερευνητή
κι Αριστογείτονα
σε λεξικτόνο ανέκφραστο Ελεάτη
σ' ανήμπορη ένωση κυμάνσεων
σε νέφος που διαβαίνει καθαρεφτισμένο

σε φωτιά κι αστέρι λέξης και ματιού εξίσου.

(Εναντιοδρομία, 1977)

ΛΥΝΤΙΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Τοπία από την καταγωγή και την περιπλάνηση του ΥΚ (απόσπ.)

η καταγωγή

I

Ήτανε μια φορά έν' αγόρι
Στην ανατολική έρημο.
Δεν είχε όνομα δικό του ούτε συντρόφους
Δεν είχε ακόμα γεννηθεί.

Μέσ' στις φυλές των ταπεινότερων πλασμάτων
Ανέβαινε η αναπνοή πώς κατεβαίνει η θάλασσα
Δείχνοντας λίγο-λίγο τους θησαυρούς της στο φως,
Τα μύδια, τους σταυρούς, τους αχινούς,
Γινόταν:

Το γαλάζιο της άλγης,
Το κόκκινο της πορφύρας,
Όλα με τη σειρά τους τα χρώματα.
Κι ως τα νερά τραβήχτηκαν για πάντα
Έμεινε μέσ' στην άμμο το κοχύλι
Πάνω στο βράχο τ' όστρακο
Κι η αναπνοή τους πέρασε στα χόρτα,
Στις εύφορες πεδιάδες, στις βοσκές,
Στο δέντρο, στο κλαδί του ανθρώπου.

Ήτανε μια φορά έν' αγρίμι
Στην ανατολική έρημο.
Δεν είχε όνομα δικό του όμως οι βράχοι
Που πιάνουν την πανσέληνο
Κι αντιλαλούν το κυκλικό της αίμα
Τον αναγνώριζαν καθώς γυρνούσε ξεριζώνοντας
Τη βλάστηση της νύχτας για τροφή:

Ίσκιους αστερισμών πάνω στο δέρμα
Ενός πλανήτη ζαρωμένου μέσ' το κρύο
Τ' άξαφνο του σύμπαντος

Και κάταν τότε οι βράχοι σαν γνέψιμο ή σαν μούγκρισμα
Ή κάτι πέρα από την ακοή του ανθρώπου
Όσπου ν' αναδυθεί, ωραίο σαν μέταλλο,
Το αγόρι μέσ' απ' τους αγρούς του σκοταδιού.
Τα μάτια του,
Που μόνο τ' όνειρο τ' αντίκρουσε ξανά,
Καίγαν και δρόσιζαν τον άνεμο
Σαν πυρκαγιές από άλικά τραντάφυλλα
Που θάναβαν στο δέρμα του πελάγου

Κι ευθύς απόηχο της γέννας έφθανε
Ως τα πέρατα της ερήμου

Στις γειτονιές και στα περίχωρα
Εκεί οπού ζούσαν κατοικίδια πλάσματα
Παίζοντας φουσαρμόνικα τ' απόγεμα
Κι άλλοι όρθιοι, ακίνητοι στην άκρη του γιαλού
Να βλέπουν πώς ταξίδευε το θαύμα
Σε δηλητηριασμένα νερά
Και πώς γινόταν τώρα θόρυβος χωριού
Διαλαλημένος την αυγή και σκόνη
Μεγάλης πόλης που σηκώνει σύννεφο
Λόγια από φόνους, έρωτες, επαναστάσεις,
Τ' όνομα του Υκ.

Σαν από κύμα υπόγειο
Μια ταραχή συνέπαιρνε τα μουδιασμένα μέλη
Μερμήγκια δούλευαν σε κάθε στάλα αίμα
Υποταγμένα στον ρυθμό
Κωπηλάτες
Καθώς κυλούσε το ποτάμι στα έγκατα
Καθώς περνούσε στον ορίζοντα το καραβάνι
—Φορτώματα καιρού και δίψας—.

Τότε τ' αγόρι αγρίευε, κουλουριαζόταν,
Έβγαζε αγνάθια σαν τ' ανήμερο χορτάρι
Μύριζε στον αέρα τη φωνή της ύαινας
Που ακολουθεί τον άνθρωπο ως να λυγίσει
Κι αδράχοντας τον βράχο χανόταν πάλι ο Υκ
Μέσ' στη βουή και στα σφιγμένα σπλάχνα του άλλου κόσμου.

—Καθώς περνούσε το καραβάνι
Απ' άκρη σ' άκρη των λόφων
Έφεγγε κι έκλειε το φεγγάρι—

Και μόνο μια φυλή παλιά στην έρημο
Νάχε πιστέψει αυτό το θαύμα:

Ό,τι ονομάσεις
Γίνεται
Ζωή.

Το ποίημα αυτό γράφτηκε από το 1956 έως το 1965 στην Ιερουσαλήμ, στην Άγκυρα, στο Λονδίνο και στην Αθήνα.